

Predlogi, ki burijo duhove

Predstavitev sprememb določenih zakonov s področja kmetijske zemljiške politike

str. 3

Potrebujemo družinskim kmetijam bolj naklonjeno kmetijsko politiko

Franc Kūčan, predsednik Območne enote KGZS Murska Sobota, o kmetijstvu v Prekmurju

str. 4

Domače je vse drugače

Vrhunski okusi izdelkov slovenskih kmetij kot rezultat 30-letnega merjenja kakovosti Dobrot slovenskih kmetij.

str. 8

Mladi prevzemnik in štiri generacije žensk

Kmetija Medved, po domače Kožel, se nahaja v Zavodnjah, slab kilometer od ceste, ki povezuje Šoštanj in Črno na Koroškem.

str. 16

Vse več je napovedi, da se bo na težavnih območjih za pridelavo hrane opustilo kmetovanje, da bodo nekoč obdelane pokrajine postale zaraščene in opuščene, s tem pa bo dodatno ogrožena tudi prehranska varnost Slovenije. Zadnji dogodki v zvezi z (ne)upravljanjem zveri žal potrjujejo črnogledne napovedi, da se bo položaj samo še poslabšal. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je zato poslala protestno pismo predsedniku države, državnega zbora, vlade in drugim pomembnim ustanovam. Morda se bo le kaj premaknilo na bolje, da ohranimo slovensko podeželje.

Obvarujmo podeželje pred zvermi

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije že nekaj časa opozarja na težave, ki jih imajo kmetje pri svojem delu zaradi škod, ki jih povzročajo zveri. Teh je v zadnjem času vse več, zato je kmetovanje ponekod vse težje, strah pred zvermi pa narašča tudi med prebivalci podeželja. Zadnji dogodki v zvezi z (ne)upravljanjem zveri žal potrjujejo črnogledne napovedi, da se bo položaj na podeželju samo še poslabšal, saj so napadi zveri na živali vse pogostejši. Na to je KGZS s protestnim pismom opozorila tudi najpomembnejše organe države, a odgovora ni bilo.

Država se je namreč pri upravljanju z zvermi pokazala kot neučinkovit gospodar. Število medvedov in volkov se je v zadnjem desetletju najmanj podvojilo, sedaj so prisotni tudi tam, kjer jih prej ni bilo. S tem so ogrožene tudi druge javne koristi, kot so kulturna krajina, avtohtone pasme drobnice, prehranska samooskrba in razvoj podeželja. Kmetom se nalaga vsa bremena za zaščito pred zvermi in se jih postavlja v ekonomsko neenakovreden položaj. Hkrati se dopušča nenadzorovano širjenje šakala, ki je tujeroden in močno ruši naravno ravnovesje. Strpnost lokalnega prebivalstva je vsak dan na težkih preizkušnjah, zato po neuspešnih opozoranjih in pogovorih preostane le še javni protest.

Ker se na pozive kmetov nihče ne odzove, je Svet KGZS na zadnji seji sklenil, da zbornica začne z aktivnostmi za pripravo protesta v Ljubljani. Na njem naj bi opozorili na nevarne razmere in predstavili zahteve zbornice do vlade za ureditev težav, ki jih imajo prebivalci podeželja z zvermi. Člani Sveta KGZS so povabili tudi vse druge kmetijske nevladne organizacije in civilne pobude, da se jim pridružijo pri pripravi protesta.

KGZS je o začetku priprav na protest obvestila tudi predsednika

vlade in pristojni ministrstvi ter jih pozvala k takojšnjemu izvajanju ukrepov, ki bodo prebivalcem na ogroženih območjih zagotovili varnost bivanja in pridelave hrane. Pritisk je prinesel že prve rezultate, in sicer je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravilo interventni zakon o odvzemu zveri, ki naj bi bil (v času, ko to berete) že sprejet. Hkrati so tudi sprejeli odločitev o izrednem odstrelu dveh volkov na območju, kjer je prihajalo v zadnjem času do več napadov. Skratka, prvi korak je bil storjen, a naše zahteve še vedno ostajajo nespremenjene. Dokler s strani države ne dobimo namiga, da mislijo resno z ureditvijo teh težav, bomo nadaljevali s pripravami na protest.

Zahtevamo:

- takojšnje odločbe za interventni izredni odstrel težavnih medvedov in volkov, ki zahajajo v bližino naselij in pašnih živali,
- interventni zakon, s katerim se v treh letih zniža stalez zveri na raven iz leta 1990, njihovo prisotnost pa omeji na strnjena območja gozdov jugovzhodne Slovenije,
- redno upravljanje z zvermi, kjer se upošteva le mnenje stroke in lokalnih prebivalcev,
- da se dovoli takojšen odstrel šakala, ki je tujeroden in ogroža domače živalske vrste,
- da se povrne tudi posredna škoda in da ima kmet pravico zahtevati povrnitev plemenskih živali v naravi,
- da država kot upravljavec prevzame strošek nadstandardnega ograjevanja pred zvermi.

KGZS

Preverite ponudbo kmetij na svojem pametnem telefonu!

Brezplačna aplikacija za Android

Google play

KUPUJMO DOMAČE!

 KGZS
www.kupujmodomace.si

Strokovna gradiva na spletu
www.KGZS.si

Naročite se na zbornične e-novice
www.KGZS.si

Ubranimo podeželje

CVETKO ZUPANČIČ

predsednik KGZS

Če kdo, potem kmet ve, kaj je sobivanje z živalmi, kako je živeti z njimi in skrbeti zanje. Kmetijstvo namreč ni zgolj le proizvodnja hrane, kjer gre za igro števil, v kateri mora biti strošek nižji od prodajne cene. Seveda je tudi to pomembno, a brez pozitivnega odnosa do zemlje, živali in soljudi bi bilo danes na podeželju še manj ljudi. Kmetje smo navezani na zemljo, ki jo obdelujemo, in na živali, ki jih vzrejamo. Zato smo žalostni in jezni, če nam volk pokolje celo čredo, če pod njegovimi čekani pogine mlad žrebiček ali tele. Povsem razumljiva je naša pripravljenost, da ubranimo svoje imetje, živali, ne nazadnje tudi svoja življenja, in da smo to pripravljene tudi javno povedati. Na srečo smo tokrat naleteli na razumevanje tudi pri vladi in njeni prvi koraki so v pravi smeri. A dokler njena pripravljenost pomagati ne bo vidna tudi v konkretnih ukrepih, do takrat naša napoved, da bomo svoje zahteve tudi javno predstavili na ulicah Ljubljane, še vedno velja!

Dejal sem že, da smo kmetje navezani na zemljo. Res je tudi, da so pogoji za kmetovanje vsako leto težji, prav tako tudi zmanjkuje volje in tiste goreče pripravljenosti, da se vztraja na podeželju za vsako ceno. Zato je toliko bolj pomembno, kaj država misli o razvoju kmetijstva, ali ima življenje na podeželju prihodnost. Resolucija Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021 naj bi govorila prav o tem. Predlagana resolucija vsebuje kar nekaj dobrih rešitev, seveda pa je bilo v široki razpravi na območnih enotah in strokovnih odborih predlaganih kar nekaj popravkov. Predvsem v njej manjka, kako naj se zapisano tudi uresniči, predvsem pa manjkajo mehanizmi, ki bodo spremljali rezultate resolucije. Pogrešamo tudi prednostne usmeritve resolucije in kdo je odgovoren za njeno izvedbo.

Prav tako podpiramo predlog vlade, da sistematično uredi kmetijsko zemljiško politiko. Večina predloga zakona je za kmetijstvo sprejemljiva, so pa še nekatere možnosti izboljšav. Pomembno je, da pri zakonodaji, ki obravnava tako pomembno temo, nikakor ne smemo hiteti. Bolje je, da si vzamemo dodatni čas za razmislek in upoštevamo tehtne pripombe, kot pa da prehitro sprejmemo neko odločitev, ki bi prinesla nejevoljo in bi jo morali kasneje popravljati.

Poletje je zelo hitro potrkalo na naša vrata, saj smo skoraj prek noči prešli s hladnega dežja na vročino. Čeprav imamo sedaj polno dela, pa v poletnih mesecih pomislite tudi nase in si privoščite vsaj malo odklopa ter si tako naberite moči za delo, ki nas čaka jeseni. Ko bomo želi tisto, kar smo sejali!

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 153, junij 2019 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjka ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: Arhiv KGZS • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 91.500 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

Razpis za izbor Inovativnega mladega kmeta/kmetice

Vabljeni, da sodelujete na letošnjem izboru Inovativni mladi kmet/kmetica (IMK). Prijave na razpis so možne do 10. julija 2019.

Izbor IMK organizirata Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) in Zveza slovenske podeželske mladine (ZSPM). Z namenom spodbujanja in širjenja inovativnosti, ki jih predstavijo mladi s kmetij, je izbor še posebej dobrodošla predstavitev, ki vzbuja veliko zanimanja med širšo javnostjo.

Na izbor se lahko prijavite vsi, ki živite in delate na kmetiji ter še niste dopolnili 40 let. Vaša inovativna ideja mora pomembno prispevati k ohranjanju in razvoju kmetijstva, gozdarstva, ribištva ter se odlikovati po vsaj enem od kazalcev:

- ideja prinaša novosti, pomembne za nadaljnji razvoj,
- ideja prinaša izvirne pristope k delu,
- ideja prispeva k pozitivnim ekonomskim učinkom na kmetiji.

Komisija podeli priznanje izbranemu kandidatu, ki bo prejel najvišje število točk. Posebno priznanje se bo podelilo tudi kandidatu, ki bo prejel največ glasov po spletnem glasovanju na Facebook profilu Zveze slovenske podeželske mladine. Prijave se oddajo po pošti na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gospodinjka ulica 6, 1000 Ljubljana, osebno v tajništvo KGZS ali po elektronski pošti na naslov kgzs@kgzs.si. Na kuverti naj bo pripis »IMK 2019«. Prijave morajo biti na omenjenem naslovu do **10. julija 2019**. Prijavni obrazec je na voljo na enotah Javne službe kmetijskega svetovanja pri posameznih kmetijsko-gozdarskih zavodih Slovenije, na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (www.kgzs.si) in na Zvezi slovenske podeželske mladine (info@zspm.si).

Dodatne informacije so na voljo na:

- Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije: Jožica Vodopivec Rozman, 01 51 36 642, jozica.vodopivec-rozman@kgzs.si,
- Zveza slovenske podeželske mladine: Slavica Gašparič, 041 664 017, slavica.gasparic@zspm.si.

IMK
inovativni mladi
kmet-kmetica

Povrnitev trošarine za fizične osebe za leto 2018

Do konca letošnjega junija lahko fizične osebe še vlagajo zahteve za vračilo trošarine za goriva, ki se uporabljajo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije za leto 2018.

Vrača se 70 odstotkov zneska povprečne trošarine za dizel gorivo za leto 2018. Upravičenci do vračila dela trošarine za leto 2018 so uporabniki, ki so imeli na dan 30. junij 2018 v RS v uporabi toliko gozda in kmetijskih zemljišč po posameznih vrstah dejanske rabe (GERK), da skupna normativna poraba znaša vsaj 540 litrov oz. vsaj 150 litrov za gozd. Podatke o zemljiščih (kot dokazila) pridobi organ finančne uprave po uradni dolžnosti in jih vlagatelj ne prilaga.

Zahtevek se lahko vloži v fizični obliki ali pa elektronsko. V fizični obliki se vloži na predpisanem obrazcu TRO-A (osebno ali po pošti do 30. junija 2019) pri finančnem uradu glede na stalno prebivališče vlagatelja zahtevka. Uveljavlja se povračilo za dejansko porabo, vendar največ do najvišje normativne porabe za posamezno vrsto zemljišč. Zahtevek se vloži na osnovi originalnih računov za kupljeno gorivo na bencinskih servisih ali pa računov za strojne storitve. Računov se zahtevku ne prilaga, upravičenec pa jih mora hraniti deset let.

V primeru spremembe nosilca kmetijskega gospodarstva – kmetije se upravičenost do vračila prizna novemu nosilcu, če je bila ta sprememba narejena v letu 2018 oz. do vključno datuma vložitve zahtevka.

Marjan Dolenšek, KGZS – Zavod LJ

Višja urna postavka

V petek, 17. maja, je bila objavljena Odredba o uskladitvi najnižje bruto urne postavke za opravljeno začasno ali občasno delo v kmetijstvu.

Po novem bruto urna postavka izvajalca za opravljeno uro začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu ne sme biti nižja od 4,95 evra (prej 4,79 evra). Nova višina urne postavke velja od 18. maja naprej. Minister, pristojen za kmetijstvo, enkrat letno določi višino najnižje bruto urne postavke. Le-ta se usklajuje z gibanjem povprečne plače, izplačane za obdobje od januarja do decembra preteklega leta, v primerjavi s povprečno plačo, izplačano za enako obdobje leto pred tem.

Na MKGP pojasnjujejo, da je na podlagi podatkov Statističnega urada RS povprečna mesečna bruto plača v letu 2017 znašala 1.626,95 evra, v letu 2018 pa 1.681,55 evra. Izračunani indeks povprečne mesečne plače tako znaša 1,033559728, zaradi česar se urna postavka zviša s 4,79 na 4,95 evra bruto.

U.A.G.

Pomembni dogodki v prihodnjih mesecih

Kdaj?	Kaj? / Kje?
6. julij	33. državne in 12. mednarodne kmečke igre; Poljana pri Prevaljah
21. julij	Kmečki praznik Skupnosti južnokoroških kmetov in kmetov; Vidra vas pri Pliberku
24. do 29. avgust	Sejem AGRA, Gornja Radgona

Nekateri pomembni roki

Do kdaj?	Kaj?
30. junij	Oddaja zahtevkov za povrnitev trošarine
30. junij	Podpora vinarskemu sektorju za sejemske in promocijske dejavnosti na ciljnih trgih – rok za oddajo zahtevkov, ki se nanašajo na druge pomoči
30. julij	Rok za oddajo vlog na 11. JR za podukrep 4.1 – Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva
30. julij	Rok za oddajo vlog na 5. JR za podukrep 4.2 – Podpora za naložbe v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov za leto 2019
20. september	Prijava za sodelovanje na sejmu Narava - zdravje
24. september	Rok za oddajo vloge na JR za operacijo Ureditev gozdne infrastrukture iz PRP 2014–2020 za leto 2019
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vlog na 2. JR za ukrep Odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vloge na JR za ukrep Tehnična pomoč čebelarjem
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vloge na JR za ukrep Racionalizacija sezonske selitve panjev
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vloge za Ukrep I – Finančna pomoč za nadomestilo škode zaradi požara ali strele na kmetijskem gospodarstvu v letu 2019
Do objave o zaprtju	Za oddajo vloge za Ukrep II – Finančna pomoč ob smrti, invalidnosti ali nezmožnosti za delo v letu 2019
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vloge na 2. JR za podukrep 8.4 – Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov, za operacijo Ureditev gozdnih viakov, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vloge na 2. JR za podukrep 8.4 – Preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov, za aktivnost dela za odpravo škode in obnovno gozda

Zbral: Ma. P.

Predlogi, ki burijo duhove

Predstavitel sprememb določenih zakonov s področja kmetijske zemljiške politike

Vojko Bizjak, KGZS
vojko.bizjak@kgzs.si

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP) je konec marca 2019 dalo v javno razpravo dva zakona s področja kmetijske zemljiške politike, in sicer Osnutek zakona o zagotavljanju zemljišč za namene izvajanja raziskovalnih in izobraževalnih procesov s področja kmetijstva in gozdarstva ter Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov na področju kmetijske zemljiške politike. Javna razprava je potekala polna dva meseca in je bila uradno zaključena 31. maja 2019. Če prvi zakon ni bil deležen prave razprave, pa so bile razprave na Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah

Za pedagoške procese MKGP želi z **osnutkom zakona o zagotavljanju zemljišč za namene izvajanja raziskovalnih in izobraževalnih procesov s področja kmetijstva in gozdarstva** zagotoviti javnim raziskovalnim in izobraževalnim zavodom, katerih ustanoviteljica je Republika Slovenija, pravico do brezplačnega upravljanja s kmetijskimi in gozdni zemljišči v obsegu, ki je potreben za izvajanje pedagoških procesov.

Med te ustanove spadajo zavodi, ki izvajajo javno veljavne programe nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega tehniškega izobraževa-

le za pogodbe, katerih predmet je obseg zemljišč, večji od 100 ha, in sicer v obsegu največ do pet odstotkov površine, določene v pogodbi. Javni zavod bo lahko pridobil dodatna zemljišča na območju do 15 km zračne razdalje od sedeža javnega zavoda oziroma enote tega javnega zavoda in od 15 do 30 km zračne razdalje od sedeža javnega zavoda oziroma enote tega javnega zavoda, če gre za komplekse v velikosti 10 hektarov ali več.

Trije zakoni na en mah

MKGP je na področje kmetijske zemljiške politike poseglo z enotnim Zakonom o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov, katerih vsebine so medsebojno povezane: Zakona o kmetijskih zemljiščih, Zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije in Zakona o dedovanju kmetijskih gospodarstev.

interesu (npr. protipoplavne ureditve, državne in regionalne ceste, železnice, hidroelektrarne, plinovod), lahko lastnik kmetijskega zemljišča, ki je večje od 1 ha in hkrati ta lastnik izpolnjuje pogoje za mladega kmeta ali ima v upravljanju od 6 do 80 ha primerljivih kmetijskih površin (PKP) ali pa je zavarovan kot kmet, zahteva, da mu država za izgubljena kmetijska v primerni oddaljenosti zagotovi nadomestna zemljišča po modelu menjave zemljišč. Promet z zaščitenimi kmetijami med živimi bo prost, ukinja se tudi celotno poglavje zakupa kmetijskih zemljišč. Ponudb za zakup ne bo več potrebno oglašati na oglasno desko, ne bo več prednostnih upravičencev za kup. Zakup bo urejen »po starem« le za državna zemljišča, kjer pa bo postopke sedaj vodil SKZG in ne več upravna enota. Prednost pri zakupu bodo imeli nosilci kmetijskega go-

Pripombe KGZS

Zakon o kmetijskih zemljiščih:

KGZS podpira povišanje odškodnine za spremembo namembnosti in širitev plačila na bonitetne točke od 35 do 49, hkrati pa predlaga, da se plačilo izvede za celotno **gradbeno parcelo** in za vse objekte (BT nad 50) v enakih zneskih.

KGZS ne podpira prometa s kmetijskimi zemljišči brez oglasne deske v primerih, ki jih določa nov zakon in predlaga, da odobritev pravnega posla prometa s kmetijskimi zemljišči s strani upravne enote ostane še naprej v veljavi.

KGZS ne podpira predlaganega vrstnega reda predkupnih upravičencev, temveč predlaga naslednji vrtni red predkupnih upravičencev:

1. solastnik*
2. mejaš kmet*
3. nosilec kmetijskega gospodarstva, ki je upravičen do pridobivanja nadomestnih zemljišč (tudi zakupnik državnih zemljišč) – zaradi gradnje objektov, VVO ... *, v obsegu nadomestnih zemljišč
4. sklad
5. lokalni kmet*
6. dosedanji zakupnik*
7. ostala KMG

*Znotraj vsake skupine ima prednost kmet ali član KMG, ki je obvezno ali prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovan iz kmetijske dejavnosti, nato tisti kmet, ki ima med 3 in 100 ha PKP kmetijskih zemljišč, in nato mladi kmet (z PRP odločbo ali starosti med 18 in 45 let).

Za prednostne upravičence od 1 do 5 velja, da morajo imeti stalno prebivališče v isti ali sosednji občini vsaj pet let (lahko tudi v isti ali sosednji katastrski občini), v kateri se nahaja zemljišče, ki je predmet prodaje, vsaj pet let pred datumom sprejema ponudbe in je hkrati vpisan v RKG vsaj pet let pred datumom sprejema ponudbe.

KGZS se strinja, da država za izgubljena kmetijska zemljišča lastniku ali zakupniku državnih zemljišč zagotovi nadomestna zemljišča v primerni oddaljenosti po modelu menjave zemljišč, vendar naj se upošteva spodnja meja 0,5 ha in ne 1 ha.

KGZS podpira poenostavitve pri vročanju, vendar naj za vročanje odločb o uvedbi in odločbe o razdelitvi komasacij še vedno ostane v veljavi osebno vročanje (z vročilnico).

Ostale spremembe KGZS podpira.

Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS:

KGZS ne podpira predlaganega vrstnega reda prednostnih upravičencev pri zakupu državnih zemljišč, temveč predlaga naslednji vrtni red prednostnih upravičencev:

1. mejaš kmet*
2. nosilec kmetijskega gospodarstva, ki je upravičen do pridobivanja nadomestnih zemljišč (tudi zakupnik državnih zemljišč) – zaradi gradnje objektov, VVO ... *
3. lokalni kmet*
4. ostala KMG

*Znotraj vsake skupine ima prednost kmet ali član KMG, ki je obvezno ali prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovan iz kmetijske dejavnosti, nato tisti kmet, ki ima med 3 in 100 ha kmetijskih zemljišč, in nato mladi kmet (PRP odločba ali 8–45 let), v primeru izenačenih pogojev odloči SKZG na osnovi pravilnika, ki ga pripravi MKGP.

Za prednostne upravičence od 1 do 3 velja, da morajo imeti stalno prebivališče v isti ali sosednji občini (lahko tudi v isti ali sosednji katastrski občini), v kateri se nahaja zemljišče, ki je predmet prodaje, vsaj pet let pred datumom sprejema ponudbe in je hkrati vpisan v RKG vsaj pet let pred datumom sprejema ponudbe. Prav tako je potrebno omejiti obseg zakupa državnih zemljišč na enega kupca na 10 ha PKP pri posamičnem poslu.

KGZS se ne strinja s predlaganim postopnim zmanjševanjem obsega zakupljenih kmetijskih zemljišč v lasti RS pri zakupnikih, ki imajo v zakupu več kot 100 ha, temveč predlaga zmanjševanje v obsegu 30 odstotkov zemljišč ob uveljavitvi zakona in v obsegu 30 odstotkov zemljišč ob vsakem nadaljnjem poteku zakupne pogodbe, če so predmet zakupa kmetijska zemljišča v lasti Republike Slovenije v skupnem obsegu več kot 100 ha in teh 30 odstotkov predstavlja najmanj 20 ha zemljišč.

KGZS ne podpira predlaganega maksimuma kmetijskih zemljišč v lasti RS v zakupu, temveč predlaga, da ima fizična ali pravna oseba lahko v zakupu največ 100 ha kmetijskih zemljišč v uporabi v lasti Republike Slovenije, razen travnikov, kjer je meja 200 ha, če pa ni prednostnih upravičencev, omejitev 100 oz. 200 ha ne velja.

Zakon o dedovanju kmetijskih gospodarstev

KGZS ne nasprotuje predlagani spremembi Zakona o dedovanju kmetijskih gospodarstev.

tvah določenih zakonov na področju kmetijske zemljiške politike precej burne.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) se je v javno razpravo aktivno vključila, organizirala je predstavitel obeh osnutkov zakonov na vseh trinajstih območnih enotah KGZS in pridobila stališča vseh območnih enot do posameznih predlaganih sprememb. Pridobljena stališča in predlagane pripombe je obravnaval Strokovni odbor za upravljanje kmetijskih zemljišč pri KGZS na skupni seji s Komisijo za vodovarstvena območja, jih uskladal in predlagal v obravnavo Upravnemu odboru KGZS. Ta je po razpravi na seji dne 20. maja 2019 z dvema dopolnitvama potrdil predlagana stališča in pripombe, končno stališče pa je oblikoval Svet KGZS na svoji seji 30. maja 2019.

Predlagana osnutka zakonov gresta sedaj v medresorsko usklajevanje, nato ju mora sprejeti Vlada RS, nazadnje ju mora sprejeti Državni zbor RS.

nja, višješolskega izobraževanja, visokošolskega izobraževanja ali pa izvajajo raziskovalno oziroma znanstveno dejavnost na področju kmetijstva in gozdarstva.

Na koliko kmetijskih ali gozdnih površinah bo posamezen javni zavod imel pravico do brezplačnega upravljanja, bo določeno s pravilnikom. Pravilnik bo upošteval število in vrsto izobraževalnih programov, število dijakov ali študentov ter vrsto in obseg raziskovalnega oziroma znanstvenega dela, če gre za javni zavod, ki izvaja raziskovalno oziroma znanstveno dejavnost.

Z dnem uveljavitve tega zakona pridobijo javni zavodi pravico do brezplačnega upravljanja na tistih zemljiščih, ki jih imajo sedaj v zakupu od RS. Če s tem ne bodo dosegli potrebne kvote zemljišč, bodo druga pridobivali iz prostih zemljišč v lasti Republike Slovenije ali pa iz zemljišč v lasti Republike Slovenije, ki so v zakupnem oziroma koncesijskem razmerju, po preteku teh pogodb, vendar

Pomembnejše novosti pri Zakonu o kmetijskih zemljiščih so dvig višine odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča za 100 odstotkov glede na dosedanje ureditve, poleg tega se razširi obveznost plačila odškodnine tudi za kmetijska zemljišča, ki imajo boniteto od 35 do 50 točk. Pomembno je opozoriti, da se odškodnina ne plačuje, če se na teh zemljiščih gradijo gospodarski objekti za potrebe kmetijskega gospodarstva. Predlaga se, da odobritev pravnega posla prometa s kmetijskimi zemljišči ni potrebna, če prodajalec sklene pogodbo z nosilcem kmetijskega gospodarstva, ki je lokalni kmet. Če takšnega dogovora med kmeti iste ali sosednje občine ni, se še vedno obvezno uporablja oglasna deska, kjer pa se uporabi drugačen prednostni vrtni red od dosedanjega, pri katerem se za solastnikom na drugo mesto uvrsti Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS (SKZG).

V primeru gradnje objektov in infrastrukture, ki je v javnem

spodarstva, ki so pridobili sredstva iz PRP kot mladi kmetje, če od pravnomočnosti odločbe o pridobitvi sredstev ni minilo več kot pet let ali pa so stari od 18 do vključno 40 let in imajo v upravljanju najmanj 6 ha in največ 80 ha PKP. Nadalje se predvideva postopno odzemanje zemljišč zakupnikom, ki imajo zakupljena kmetijska zemljišča v lasti Republike Slovenije v skupnem obsegu več kot 100 ha in teh 5 odstotkov predstavlja najmanj 20 ha zemljišč, in sicer v obsegu 5 odstotkov zemljišč ob prvem poteku zakupne pogodbe, v obsegu 7 odstotkov zemljišč ob drugem poteku zakupne pogodbe in v obsegu 10 odstotkov zemljišč ob vsakem nadaljnjem poteku zakupne pogodbe. Nadalje se predvideva določitev maksimalnega zakupa kmetijskih zemljišč v lasti RS za fizične in pravne osebe največ 100 ha kmetijskih zemljišč v lasti RS, prepovedalo pa se bo tudi gojenje energetskega rastlin na državnih zemljiščih.

Potrebujemo družinskim kmetijam bolj naklonjeno kmetijsko politiko

Franc Kūčan, predsednik Območne enote KGZS Murska Sobota, o kmetijstvu v Prekmurju

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Ena vaših glavnih vsebinskih aktivnosti v kmetijstvu je sodelovanje v žitni verigi. Kako je danes ta veriga trdna, kakšno je stanje približno mesec pred žetvijo?

Žitna veriga ni trdna, praktično je ni več. Lepotno se sestajamo, ne najdemo pa skupnega jezika, takih rešitev, ki bi sledile namenu ustanovitve verige. Leta 2010 je bila ustanovljena z željo po uskladitvi cen tako, da je sprejemljiva tako za kupce kot prodajalce, in to je v začetku tudi delovalo. So pa tisti časi že zdavnaj mimo. Vedno ostane razkorak med odkupnimi cenami, ki jih ponudijo odkupovalci, in tistimi, ki jih zahtevamo prodajalci.

Lani smo pridelovalci na žitno verigo naslovili šest vprašanj, na katera ni bilo odgovora; pogovori so potekali ločeno, bilateralno. Zadnji dve leti se ne upošteva niti kalkulacija lastne cene žita, ki jo izračunava Kmetijski inštitut Slovenije. Z Gospodarske zbornice, sekcije kmetijskih in živilskih podjetij, je vedno odgovor, da je za ceno merodajen samo trg z žiti.

Poteka intenzivna razprava o spremembi svežnja zakonodaje s področja zemljiške po-

litike. Vaš pogled in priporočila odločevalcem?

Na območni enoti (OE) Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Murska Sobota podpiramo vse tri predloge zakonov (Zakon o kmetijskih zemljiščih, Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Zakon o dedovanju kmetijskih gospodarstev). Na osnutke smo na OE pripravili izhodišča in pripombe, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je le-te pozitivno sprejelo.

Prišel je čas za spremembe, če ne kar za temeljito reformo. Politika mora slediti cilju: družinska kmetija, kjer je kmetijstvo edina dejavnost in sta po možnosti oba kmečko zavarovana. Pri 'klasični' kmetijski pridelavi pomeni to 100-hektarske kmetije, v lasti od 6 do 80 hektarjev, razliko do 100 pa iz zemljišč Sklada. Predpogoj za doseganje tega cilja je, da bodo imeli prednost pri nakupu oziroma najemu mlade kmetice in kmetje.

Pomemben vpliv na zemljiško politiko pri nas imajo postkomunistična družbena podjetja, ki so v rokah nekaj premožnih posameznikov ali jih že upravljajo tujci. Tukaj je treba napeti vse sile, da bo sloven-

Franc Kūčan kmetuje v Tešanovcih pri Moravskih Toplicah. Kmetija ima dobrih 75 hektarjev obdelovalnih površin, od tega 72 ha njiv, 3 ha travnikov; kmetiji pripada še 16 arov vinograda in 3 hektarji gozda. Franc je dejaven v lokalni skupnosti, še zlasti v prostovoljnem gasilstvu. Je podpredsednik Sindikata kmetov Slovenije, v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije pa je predsednik območne enote Murska Sobota in strokovnega odbora za poljedelstvo.

sko zemljo obdeloval za svoj račun slovenski kmet. Pri zakonu o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov pričakujem, da bo odigral bolj učinkovito vlogo pri upravljanju državne zemlje. Tukaj prihaja do anomalij in nedopustno je, da v svetu Sklada ni nobenega predstavnika uporabnikov, torej kmetov.

Še enkrat poudarjam, da morajo ob pravičnih (poštenih) pravilih imeti prednost mlade družine. Aktivnosti in pristojnosti sklada bi morale iti v smer izenačevanja kmetij. Nikakor si ne želimo na eni strani 500-hektarskih kmetij, na drugi pa 5-hektarskih.

Nasprotujem temu, da ljudje, ki imajo dobre plače, kapital (npr. obrtniki, pravniki, odvetniki), uveljavljajo iste 'kmečke' pravice kot tisti, ki živijo zgolj od kmetijstva.

Ukvarjate se s poljedelstvom. Kakšno je stanje v tej kmetijski panogi?

Zaradi podnebnih sprememb postaja poljedelstvo vse bolj zahtevna panoga, pravzaprav zaradi tega vzroka postaja kmetovanje v vseh panogah bolj zahtevno. Trend zadnjih let je zgodnja lepa pomlad, ki se v aprilu prevesi v zelo nepredvidljivo vreme z ohladitvami, tudi s pozebami. Potem imamo 'aprilsko' vreme v maju, od tam pa kar nekaj preskokov v vroče največkrat sušno poletje. Vse to znižuje količino in kakovost pridelkov. Proti tem bi se lahko delno borili z namakanjem, a je tudi tukaj cel kup (predvsem birokratskih) ovir.

Ker je trend nižanja cen kmetijskih pridelkov, je primerljiv dohodek možno doseči z večjimi hektarskimi donosi in z več hektarji. Poljedelstva se ne moreš iti na majhnih površinah, na majhnih kmetijah. Nekaj maneverskega prostora je v predelavi (npr. mlevski izdelki, olja ...), vendar je osnova za poljedelstvo zadosti površin.

Tudi nekatere bolj donosne

poljščine, kot so sladkorna pesa, industrijska konoplja, pivovarski ječmen, zahtevajo širši koloobar, to pa spet zahteva več površin. Teh slovenske kmetije večinoma nimajo, zato je za večji poudarek poljedelstvu (nena zadnje smo v tej panogi v glavnem deficitarni) nujna ustrezna zemljiška politika, usmerjena v povečevanje kmetij.

Poteka intenzivna razprava o SKP po 2020. Kakšne bi bile uravnotežene rešitve za slovensko kmetijstvo?

Glede na to, da se napoveduje več samostojnosti držav pri oblikovanju SKP, pričakujem v Sloveniji ukrepe v smeri spodbud pridelave ob varovanju okolja in spodbujanju razvoja družinskih kmetij. V največji možni meri je treba izkoristiti proizvodno vezana plačila za deficitarne kmetijske pridelke. Neposredna plačila morajo iti v smer spodbujanja pridelave hrane, ne pa zgolj ohranjanja kulturne krajine z enkratna košnja in celo kompostiranjem krme.

Ob naši strukturi kmetij je treba izkoristiti vse možnosti za spodbudo kmetijam za razvoj dopolnilnih dejavnosti in tako ustvarjati delovna mesta na kmetiji.

KGZS podpira spremembe

Člani Sveta KGZS so konec maja na 11. redni seji obravnavali resolucijo Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021 in jo večinoma podprli, saj je ekonomski položaj slovenskega kmetijstva tako slab, da je treba nekaj spremeniti. Predlagana resolucija vsebuje kar nekaj dobrih rešitev, seveda pa je v široki razpravi na območnih enotah in strokovnih odborih bilo predlaganih kar nekaj popravkov, ki jih je svet na današnji seji tudi potrdil. Tako so člani sveta očitali predlaganemu dokumentu presplošnost in da je v svojih predlogih premalo natančen. V njem namreč ni opredeljeno, kako naj se zapisano tudi uresniči, predvsem pa manjkajo mehanizmi, ki bodo spremljali rezultate resolucije. KGZS tudi pogrša prednostne usmeritve resolucije in kdo je odgovoren za njeno izvedbo. Zato KGZS predlaga posebno poglavje, v katerem se dodajo prednostni cilji resolucije, uvedejo kazalniki za merjenje uspešnosti in določijo odgovorni za izvedbo resolucije. Hkrati so zahtevali, da vlada ob sprejemu resolucije tudi zagotovi dovolj sredstev za njeno uresničitev.

Svet KGZS prav tako podpira predlog vlade,

da sistematično uredi kmetijsko zemljiško politiko in pozdravlja smelost ter celovitost predloga. Večina predloga je za kmetijstvo sprejemljiva, so pa še nekatere možnosti izboljšav.

Člani Sveta so pozvali vlado k bolj aktivni zemljiški politiki sklada, zato predlagajo, da se mora spremeniti sestava Sveta Sklada, v katerem mora biti zastopanih vsaj 40 % predstavnikov uporabnikov. Prav tako je treba omogočiti, da se s pospešeno zakupnino zakupnikom skladovih zemljišč dolgoročno omogoči odkup državnih zemljišč v zakupu. Svet KGZS se je seznanil tudi s predlaganimi spremembami Zakona o ohranjanju narave (ZON) in predlog v celoti zavrnil, saj predlagane spremembe z več določbami omejujejo izvajanje kmetijske in gozdarske dejavnosti in ne dajejo ustreznih rešitev.

Hkrati so tudi zahtevali, da se javna razprava na osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave podaljša ter s tem zagotovi uskladitev besedila predloga s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije.

Robert Peklaj

Svet KGZS je zavrnil predlog Zakona o spremembah Zakona o ohranjanju narave.

V SPOMIN

V maju nas je nepričakovano zapustil dolgoletni direktor KGZS – Zavoda MS dr. Alojz Slavič. Ni bil le direktor zavoda, ampak človek, ki je s svojim znanjem in odprtostjo pustil sledi v stroki na najvišji akademski ravni, v strokovnih krogih, ki delujejo na praktični ravni, v stanovskih organizacijah, v lokalnih skupnostih, še najbolj pa med pomurskimi kmeti. Dr. Alojz Savič je leta 1965 diplomiral na Biotehniški fakulteti v Ljubljani z diplomsko nalogo Genetska korelacija med površinama hrbtna mišice pri prašičih. Leta 1973 je na Veterinarski fakulteti v Zagrebu magistriral in leta 1975 na isti fakulteti doktoriral prav tako s področja prašičereje. Po šolanju se je zaposlil v SKZ Križevci pri Ljutomeru in delal kot referent za živinorejo. Nato se je zaposlil na Živinorejsko-veterinarskem zavodu Murska Sobota, kjer je delal do upokojitve leta 1990.

Dr. Alojz Slavič je bil direktor KGZ, takratnega ŽVZ Murska Sobota, od leta 1979 do leta 1999, torej polnih dvajset let. Bil je človek z jasno izoblikovanim pogledom na svet in močnim socialnim čutom. Po njegovi zaslugi sta takrat Pomurje in tudi Slovenija doživljala pravi razcvet in prenovno prašičereje na splošno. Izreden pečat za njim ostaja tudi na področju vinogradništva. Dobil je številna akademska priznanja, bil je aktiven član PAZU, dolgoletni profesor VAŠ Maribor, sodelavec Pomurskega sejma, član sveta KGZS OE Murska Sobota, organov Kmetijske zadruge Radgona ter politike in gospodarstva. Pomnil ga bomo kot človeka z velikim srcem in velikega humanista ter se ga spominjali z velikim spoštovanjem in hvaležnostjo.

Kmetija – dom, družina, delo

Najboljše je pri tisti hiši, kjer je vsakega nekaj. Nekaj tistih, ki škodo delajo in stanejo. To so otroci. Nekaj tistih srednje generacije, ki delajo in skrbijo za vse, ter nekaj starih, ki ne morejo delati in molijo za blagoslov.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Evropa potrebuje družbo vseh starosti, dobro usklajeno, dobro delujočo, varno in ljubečo, je bila osrednja misel na Dnevnih medgeneracijskega sožitja, ki so v organizaciji Združenja društev upokojencev Slovenije sredi maja potekali v Ljubljani. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je s pomočjo zanimivih gostov pripravila dva dogodka, da bi predstavila različne poglede na kmetijo kot trajno polje za medgeneracijsko sožitje ter priložnosti za ustvarjanje zelenih delovnih mest.

Piramidalna struktura družbe je preživeta

V svojem razmišljanju o kmetiji kot trajnem polju za medgeneracijsko sožitje je profesor doktor **Jože Ramovš**, izjemen poznavalec dolgožive družbe in medgeneracijskega sožitja, izpostavil tri misli. Prvo, da je človek bitje vseživljenjskega dela vseh članov družine, od najmlajšega do najstarejšega. »V današnjem času se je pojavil trend vseživljenjskega učenja in pozablja mladost, da je človek bitje vseživljenjskega dela. Človeški možgani ostajajo mladi ob delu in tistem, kar je človeku najbližje, to je hoja.«

Druga, da je kmetija prostor, kjer vsi člani vse svoje življenje skrbijo za vse člane. »Vseživljenjsko delo ter pomoč in oskrba vseh članov, to je samooskrbna kmetija. Pomeni gospodarstvo in preživitveno samooskrbnost, času in razmeram primerno. Kmetija je vedno bila največja učilnica solidarnosti, vživljanja v drugega in pomoči drugemu.« Ob tem je izpostavil, da nam v Sloveniji še vedno ni uspelo pripraviti zakona o dolgotrajni oskrbi, ki ga imajo vse ostale evropske države. Prav tako se v Sloveniji namenja najmanj sredstev za dolgotrajno oskrbo, kar dvakrat manj, kot je evropsko povprečje.

In še tretja, da se je organizacija dela in sožitja med generacijami spremenila. Piramidalna struktura družbe je preživeta. »Danes, v postmoderni družbi, znanja v petih do desetih letih zastarajo. Tako se moramo starejši od mladih učiti novih znanj, prav tako pa se mlajši od starejših učijo prenašanja izkušenj in temeljnih vrednot. Gre za novo organizacijo dela in sožitja, ki ni več piramidalna. Vsi smo učitelji in učenci, učimo se drug od drugega.« Ob tem profesor Ramovš pove še, da je povprečna starost zaposlenih v Evropski uniji 50 let.

Kmetijstvo je treba imeti rad

Da se življenje na kmetiji precej razlikuje od življenja v mestu, je poudarila predsednica Zveze kmetov Slovenije **Irena Ule**, moraš pa imeti rad kmetijo in potem je vse skupaj precej lažje. Skozi življenje jo vodi očetova misel, da moraš že v mladosti misliti, kako boš živel v starosti. Tako je na kmetijah pomembno pravi čas predati gospodarjenje mladim, ki se jih pri idejah oblikovanja vizije prihodnosti kmetije ne sme ovirati. Starejša generacija mora biti pri tem zgolj v oporo in pomoč.

Živeti na kmetiji je prednost

Živeti na podeželju in delati na kmetiji je lahko največji dar, pa

Priložnosti v dopolnilnih dejavnostih

Kako se v zgodbo dolgožive družbe in medgeneracijskega sožitja vključujemo na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije kot največji stanovski organizaciji lastnikov kmetijskih zemljišč in gozdov?

Andreja Krt Stopar, vodja službe za dopolnilne dejavnosti in družbene storitve na podeželju, meni, da je od vsakega posameznika odvisno, kako bo izkoristil prednosti, ki jih ponuja kmetija. »Kmetija je idealen poligon za vsakogar, ki želi biti v svojem življenju uspešen ali želi izraziti svojo lastno identiteto. Slovenske kmetije so majhne, povprečno okoli sedem hektarjev. Na majhni površini težko dosežemo prihodke. Tu moramo biti hvaležni, da nam država omogoča dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Teh je okoli 150 vrst in jih lahko izkoristimo na posamezniku primeren način. Peka kruha, tradicionalni običaji, predelava rastlinskih, mesnih izdelkov, zeleni turizem, izvajanje delavnic nege in z lanskim letom tudi socialno varstvo, kjer bodo kmetije lahko imeli odrasle in starostnike v dnevnem varstvu. Kdor ima malo lastne vizije in zavedanje lastne identitete, na kmetiji lahko uspe. Kmetijstvo mora omogočati spodoben način življenja. Vsak posel je na začetku morda res težak, a začeti dopolnilno dejavnost zahteva le dobro idejo, pogum in 25 evrov takse.«

meni **Barbara Lombar** iz Zveze slovenske podeželske mladine, ki je aktivno vključena v lokalno skupnost in deluje kot prodajalka v Zvezi slovenske podeželske mladine. Lombarjeva prav tako meni, da imajo na kmetiji rojeni otroci kar precejšno prednost v smislu medgeneracijskega bivanja, prenosa znanj, spoznavanja narave in njenih zakonitosti. Kot slabost je izpostavila finančno odvisnost, denar na kmetiji ima in z njim razpolaga gospodar. Sama hodi v službo, delo na domači kmetiji jo sprošča in ji pomeni veliko. Veseli jo vse večje zavedanje širše javnosti, kako pomembno je kmetijstvo.

Od leve proti desni: Barbara Lombar, Zveza slovenske podeželske mladine, predsednica Zveze kmetov Slovenije Irena Ule, državna sekretarka na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Tanja Strniša in predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cvetko Zupančič

Številne možnosti razvoja kmetije

Razvoj kmetije je odvisen predvsem od ljubezni, ki jo do kmetije in kmetovanja prenašajo starši, je izpostavil predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Cvetko Zupančič**. V kmetijstvu brez fizičnega dela ne gre in prednost bivanja na kmetiji je gotovo povezanost,

na kmetiji in prijetno medgeneracijsko sobivanje. Predvsem z vidika celostnega pogleda na potencial posamezne kmetije ter pomoč pri razvojni viziji kmetije je pomembna vloga Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in javne službe kmetijskega svetovanja.

Kmetija, dom, družina, delo, zaslužek in prosti čas

O pomenu družine ter medčloveških odnosov na kmetiji je spregovorila državna sekretarka na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **Tanja Strniša**. Izrazila je občudovanje povezanosti družin na kmetijah ter medgeneracijskega povezovanja, kar je temelj uspešne kmetije. Ob tem je poudarila številne aktivnosti, ki jih država izvaja za večje zavedanje o pomenu lokalne hrane.

»Kmetija je dom, družina, delo, a mora biti tudi zaslužek in prosti čas,« meni **Janez Beja**, član Sveta KGZS, kmet in eden od obiskovalcev okrogle mize. »Ko bodo otroci videli zaslužek, ki ga kmetija prinaša, in prosti čas, ki ga kmetija mora dopuščati, je to lahko čudovita zgodba. Takrat delovno mesto drugje in kmetovanje ne bosta šla več sku-

paj. Biti v službi od osmih do petih in kmetovati postaja vedno bolj nemožno.«

Uspešna zgodba Ivana Janeza Štularja

»Pri tisti hiši je najbolje, kjer je vsakega nekaj. Neki tistih, ki škodo delajo in stanejo, to so otroci. Nekaj tistih srednje generacije, ki morejo delati in skrbeti za vse, in nekaj starih, ki ne morejo delati in molijo za blagoslov,« je prenesel misel prijatelja **Ivan Janez Štular** iz Strahinja. Njegova življenjska zgodba je primer dobre prakse medgeneracijskega sožitja na kmetiji in aktivne udeležbe posameznika v lokalnem okolju. Večino življenja se ukvarja s kmetovanjem, po starših je pri tridesetih prevzel srednje veliko kmetijo in jo precej povečal. Od nastanka občine Naklo leta 1994 je bil kar štirikrat zaporedoma izvoljen za župana in pomembno doprinesel k razvoju občine. Kmetijo je predal sinu, ko je bil ta star trideset let. »Na njej danes živimo tri generacije. Ženo nisva več najmlajša in življenje naju je naučilo, da mladim ni dobro preveč učiti. Če se na naju obrnejo po nasvet, jim svetujemo. Jemo skupaj kosilo in večerjo, naša kmetija se ukvarja

le s poljedelstvom. Pridelujemo krompir in čebulo. Trije vnuki, stari od 21 do 18 let, pridno študirajo in veliko delajo na kmetiji. Imajo jo radi in so vključeni tako v delo kot odločitve. Življenje na kmetiji da otrokom delovne navade,« pove gospodar **Štular**, ki poudarja tudi pomen medsosedskega sožitja.

Navdihujoča zgodba Lili Mahne

»Kmetija je priložnost, na kmetiji pa je tudi veliko tradicionalnih vzorcev, v katerih je težko funkcionirati,« pove **Lili Mahne**, ki se je na Notranjsko poročila pred štiridesetimi leti, rodila tri otroke, družina Mahne pa je kasneje po spletu okoliščin podedovala dve kmetiji. Njen status »ta mlade« je bil brez pravic, zato se je lotila zasebnitva kot načrtovalka prostora, kar je njen prvi poklic. Kmalu je spoznala, kako pomembno je biti proaktiven državljan, in se vključila v program razvoja podeželja ter postala podjetniška svetovalka. Pridobila je znanja o projektne vodenju, ki so razvojno nujna ter svoje podjetje preoblikovala v razvojno agencijo. K sodelovanju je povabila deset mladih in s pomočjo mentorstva ustvarila uspešne samostojne projekte. »Za zeleni turizem moramo biti pravilno organizirani, podjetno naravnani ljudje. Nujno je dobro poznavanje menedžerskih orodij, ki niso politična, temveč strokovna funkcija. Če imaš njivo krompirja, lahko prideláš krompir in ga prodaš po evro, lahko pa se dodatno izobražiš, narediš zgodbo o krompirju, dodaš andragska znanja, odpreš zasebni inštitut, dodaš raziskovalno možnost. Moto je tržiti krompir po 1111 evrov.«

OHLADITE SE!

T5

KLIMA ZA 1 EUR

ITRO, d.o.o., PE Štore
Železarska c. 3, 3220 Štore

Publischendy produkcija:
AVTOCENTER Ormož, tel: (02) 741 64 11 • KMETIJSKICENTER LAH, Komenda, tel: (01) 834 10 22
JAKŠE SAMO s.p., Šentjamej, tel: (041) 745 832 • KOVAČ ROBERT s.p., Murska Sobota, tel: (041) 756 152
PATRIKS, d.o.o., Dobrovo v Brdih, tel: (05) 330 87 40 • INO d.o.o., Brežice, tel: (07) 455 96 97

ZA OMEJENO ŠTEVILO MODELOV NA ZALOGI.

Tel. (03) 780 57 12 (14, 15)
www.newholland.si

NEW HOLLAND
AGRICULTURE

Skozi pravila do uspeha

KGZS pripravila brošuro: Izboljšajmo ekološko kmetovanje, Skozi pravila do uspeha

Neja Žogan, KGZS
neja.zogan@kgzs.si

Ekološko kmetovanje je način kmetovanja, ki upošteva ravnovesje v sistemu tla-rastline-živali-človek in zagotavlja sklenjeno kroženje hranil ter pretok energije v njem. Je oblika sonaravnega gospodarjenja s kulturno krajino in naravnimi viri. Sodobno ekološko kmetovanje pa je kombinacija stoletnih izkušenj z uporabo nove tehnologije.

Število ekoloških kmetij v Sloveniji iz leta v leto narašča, prav tako pa narašča tudi vstopanje ekoloških kmetij v kontrolo, kar pričakujemo tudi v prihodnjem obdobju. Še vedno pa se kaže nujna potreba po večjih količinah pridelkov in organiziranem nastopanju na trgu z osveščanjem potrošnikov in tudi pridelovalcev.

Ekološki pridelovalci in predelovalci imajo glede na vse večje povpraševanje potrošnikov po ekoloških pridelkih in živilih ne samo v Sloveniji, temveč po vsej Evropi in ostalem svetu razmeroma varno prihodnost, predvsem pa veliko priložnost po večjih prihodkih in višji dodani vrednosti na svojih kmetijskih gospodarstvih.

V okviru 2. osi Programa razvoja podeželja (PRP) so predvideni različni ukrepi za spodbujanje sonaravne rabe kmetijske-

ga prostora – Kmetijsko okoljska plačila (KOP), kjer je možno pridobiti plačila tudi za ekološko kmetovanje. Pomen ekološkega kmetijstva za Slovenijo poudarja Akcijski načrt razvoja ekološkega kmetijstva v Sloveniji (ANEK). V nastajajoči strategiji slovenskega kmetijstva ima ekološko kmetijstvo pomembno mesto.

Kako odpraviti napake

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije v okviru PRP 2014–2020 omogočilo izid brezplačne publikacije z naslovom *Izboljšajmo ekološko kmetovanje, Skozi pravila do uspeha*.

V brošuri nas beseda vodi od uvoda, ciljev in načel ekološke pridelave do najpogostejših kršitev in napak ekoloških kmetovalcev. Agencija republike Slovenije za kmetijske trge in razvoja podeželja je posredovala najpogostejše kršitve pri ekoloških kmetovalcih, kjer smo ugotovili, da je največ kršitev pri prijavah površin (čezmerna prijava, neskladnost) in pri administrativnih zahtevah (neopravljeno obvezno letno usposabljanje, certifikat ni pridobljen itd.). Pooblaščenec kontrol-

ne organizacije pa so ugotovile naslednje najpogostejše napake na ekoloških kmetijah: neustrezen dokup živali, neustrezni pogoji reje živali, neustrezna označitev in zdravljenje živali, nedovoljena krma, gnojila in sredstva na kmetijskem gospodarstvu, neustrezno skladiščenje organskih gnojil, pomanjkljivo vodene evidence, neodpravljen neskladja iz prejšnjih kontrol itd..

Poleg najpogostejših napak so tudi napotki in nasveti ter primeri, ki kmetovalcu pomagajo, da določenega pravila, ki velja v ekološki pridelavi in predelavi, ne prekrši. Poleg upo-

rabnih nasvetov je brošura obogatena z različnimi fotografijami živali, pridelkov, svetovalcev pri

delu itd. Prav tako v brošuri najdemo tudi priporočila za boljše kmetovanje na ekološki način.

Rezultat dela strokovnih služb KGZS

Namen izdaje brošure *Izboljšajmo ekološko kmetovanje, Skozi pravila do uspeha* je ta, da ekološke kmetovalce seznanimo z najpogostejšimi napakami in jim svetujemo, kako jih lahko sam s pravilnim ravnanjem zmanjšajo oz. odpravijo. Brošura je na voljo vsem ekološkim kmetovalcem, tako pridelovalcem vrtnin, živinorejcem, predelovalcem itd., dobite pa jo pri svojem kmetijskem svetovalcu na najbližji izpostavi ali zavodu. Brošura je delo specialistov za ekološko kmetovanje iz kmetijsko-gozdarskih zavodov in strokovnih sodelavcev iz KGZS (sektorja za kmetijsko svetovanje).

Od kod je hrana na stojnicah ob cesti

Na enajsti seji strokovnega odbora (SO) za vrtnarstvo 14. maja so člani pripravili predlog delovnih skupin za pripravo kalkulacij lastne cene zelenjadnic ter teme za sestanek z ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Obravnavali so tudi predloge sprememb Zakona o kmetijstvu (ZKme), problematiko prodaje na stojnicah ob cestah in razpravljali o vplivu letošnjih vremenskih razmer na zelenjadnice.

Pripravili bodo kalkulacije proizvodnih cen

Pidelovalci zelenjave so se z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS) dogovorili, da se za vse zelenjadnice, ki se gojijo v Sloveniji, pripravijo kalkulacije proizvodne cene. Kalkulacije se bodo naredile po skupinah zelenjadnic, v vseh skupinah pa bodo sodelovali predstavniki KIS-a, pridelovalci in zadruga, ki določeno zelenjadnico pridelujejo, ter kmetijski svetovalci.

Z ministrico bodo poskušali rešiti odprta vprašanja glede sledljivosti, pomanjkanja FFS, težav z delovno silo in odkupnimi cenami, opozorili pa jo bodo tudi na nujne spremembe ZKme ter na problematiko prodaje na stojnicah ob cestah in drugih mestih izven urejenih prostorov za prodajo. Pasti prodaje ob cestah za potrošnike

Ti prodajalci oglašujejo pridelke na stojnici kot slovenske, čeprav jih v tistem času pri nas sploh ni na trgu, prostore za stojnice pa pridobijo nekateri celo z ustrahovanjem lastnikov zemljišč. Poudarjajo, da je treba poostri nadzor nad tovrstno prodajo kmetijskih pridelkov in k temu pozvati poleg kmetijskih inšpekcijskih služb tudi inšpektorje za varno hrano, finance in delo. Dogovorili so se, da pripravijo izjavo za javnost o trenutnem stanju s slovensko zelenjavo, pri čemer navedejo, katere zelenjadnice, pridelane v Sloveniji, so že na trgu.

Zkme: nujno izboljšati evidence

V nadaljevanju so člani SO za vrtnarstvo obravnavali predloge sprememb ZKme. Ministrstvu predlagajo dopolnitve glede evidenc in vpisa v register kmetijskih gospodarstev (RKG). Predlagajo, da vsa KMG, ki tržijo kmetijske pridelke, oddajo zbirno vlogo, da vsak, ki trži zelenjavo, izda verodostojno listino o količini in vrsti prodane zelenjave in da se v register vpišejo vsi, ki imajo več kot 0,2 ha zelenjadnic.

Vreme bo spet krojilo pridelavo in cene

Ob koncu seje so člani spregovorili še o vplivu vremenskih razmer na razvoj zelenjadnic. Zaradi nizkih temperatur, dežja in vetra bodo plodovi poškodovani in deformirani, setve in saditve zaradi moče v tem času ne morejo opraviti, zelenjava bo zamujala z razvojem in na trg jo bodo dali pozneje. Vse to pomeni, da bodo cene nižje in jih ponovno čaka težko leto.

Dr. Dušica Majer, KGZS

Vodovarstvena območja terjajo takojšnje ukrepe

Komisija za vodovarstvena območja (VVO) je pod prvo točko sedme seje skupaj s SO za upravljanje kmetijskih zemljišč obravnavala spremembe zakonov na področju kmetijske zemljiške politike: Zakon o kmetijskih zemljiščih, Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Zakon o dedovanju kmetijskih gospodarstev.

Predlagala je dopolnitev prednostnega vrstnega reda pri nakupu in zakupu zemljišč za tiste, ki kmetujejo na VVO I, in dopolnitev v delu, ki ureja prenos zemljišč z občin na Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov. V celoti je uskladila stališče do predloga sprememb zakonov na področju kmetijske zemljiške politike in podprla sklepe SO za upravljanje kmetijskih zemljišč.

V nadaljevanju so člani komisije razpravljali o nerešenih vprašanjih na področju VVO. Izrazili so razočaranje, da od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) niso prejeli zapisnika sestanka z ministrico, ki je bil sredi maja, niti ni nobenih znakov, da so se na MKGP lotili reševanja odprtih vprašanj. Zaradi tega bodo ministrico ponovno pozvali k aktivnemu pristopu k tej problematiki.

Člani komisije so razpravljali tudi o spremembah Zakona o kmetijstvu, kjer jih je najbolj zmotila določba glede prodaje kmetijskih pridelkov, ki govori, da sme kmetija neposredno potrošniku prodajati kmetijske pridelke samo, če so pridelani na tej kmetiji. Določba je po njihovem mnenju nejasna in ne preprečuje goljufij, kot je to obrazložilo MKGP, zato so predlagali izbris tega člena.

V zvezi s problematiko nadomestnih zemljišč so obravnavali nekatere predloge možnih pristopov in težave, s katerimi se srečujejo pri pridobivanju nadomestnih zemljišč vsak na svojem območju.

Predstavniki z območja Ljubljane so podali informacijo o dogajanju v zvezi z gradnjo kanala CO na območju Ljubljanskega polja in opozorili na neodzivnost odgovornih služb in političnih strank na tako pomembno temo. Pričakujejo, da bo tematika obravnavana na sejah Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor. (DM)

57. MEDNARODNI
KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM

24. - 29. 8. 2019
Gornja Radgona

SEJEM NOVE GENERACIJE!

POMURSKI SEJEM
www.sejem-agra.si

AVSTRISKA ŠTAJERSKA DEŽELA PARTNER
Das Land Steiermark

Afriška prašičja kuga – obvestilo za sezonske delavce

K nam prihajajo na delo ljudje iz držav, v katerih se pojavlja afriška prašičja kuga (APK). Mnogi od njih delajo na kmetijskih gospodarstvih, zato se morajo tako oni kot njihovi delodajalci zavedati, da lahko z neupoštevanjem biovarnostnih ukrepov prenesejo APK tudi v Slovenijo.

S tem namenom smo pripravili spodnji letak z najpomembnejšimi informacijami o bolezni in ukrepih, ki lahko zmanjšajo tveganje za vnos in prenos APK. Letak je na voljo tudi v drugih jezikih in je dostopen na spletni strani www.afriskaprasicjakuga.si, kjer najdete tudi druge pomembne informacije v zvezi z APK.

POZOR! AFRIŠKA PRAŠIČJA KUGA

Afriška prašičja kuga (APK) je zelo nevarna nalezljiva bolezen domačih in divjih prašičev, ki je razširjena na več območjih vzhodne Evrope. Bolezen se je zelo razširila v Romuniji, prav tako v sosednji Madžarski, preskočila pa je tudi na območje Belgije.

Bolezen za ljudi ni nevarna. Pojav bolezni v Sloveniji bi imel katastrofalne posledice tako za kmetijstvo kot za gospodarstvo.

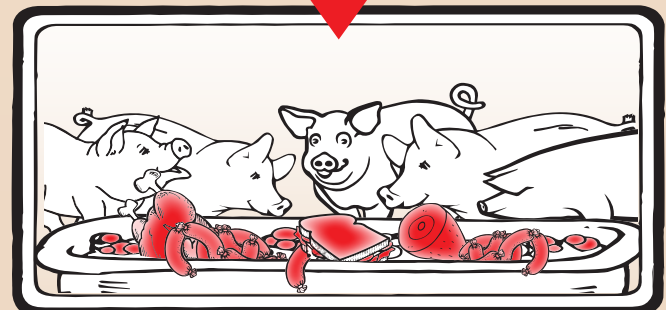
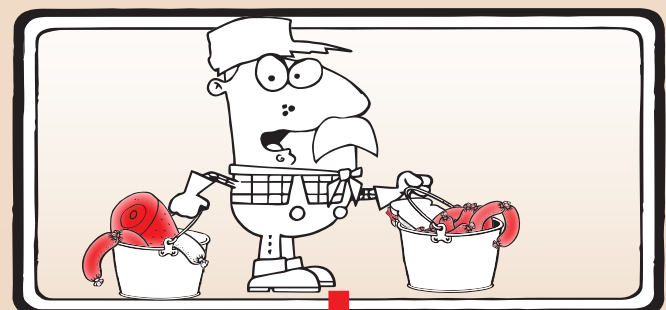
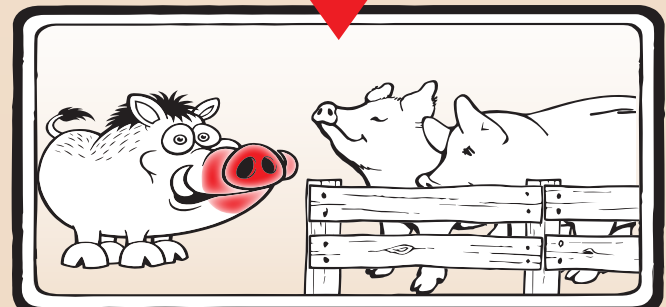
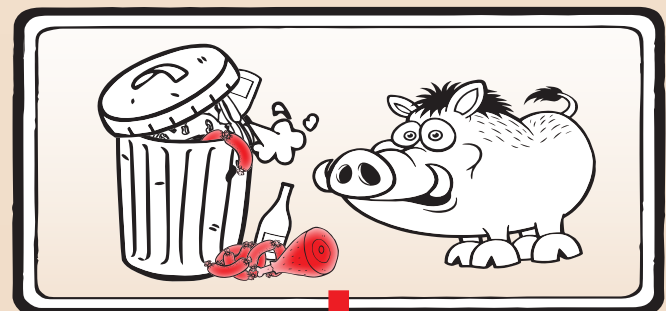
Z upoštevanjem in izvajanjem biovarnostnih ukrepov je mogoče preprečiti oziroma zmanjšati tveganje za vnos oziroma prenos bolezni iz okuženih držav v Slovenijo.

Delavci v kmetijstvu, ki prihajajo iz držav, kjer je prisotna APK, lahko v veliki meri pripomorejo k preprečevanju prenosa APK.

POMEMBNO!

- Virus APK je zelo odporen in dolgo obstojen v prehranskih izdelkih, ki izvirajo od prašičev.
- Prašiči, ki pojedjo okuženo hrano, se okužijo tudi sami.
- Ostanke hrane ne odvrzite v naravo – lahko jih pojedjo divji prašiči in se okužijo!
- V Sloveniji je prepovedano krmljenje pomij prašičem!
- Posebno tveganje predstavljajo izdelki domače proizvodnje iz okuženih območij. V Slovenijo vnašajte le hrano, ki je bila proizvedena v kontroliranih postopkih!
- Če ste rejec prašičev ali lovec: temeljito očistite obleko, obutev in opremo, ki (če) ste jo uporabljali na okuženih območjih – virus APK je zelo odporen in se lahko prenese z različnimi predmeti, npr. z umazano obutvijo.
- Če delate na kmetiji v Sloveniji, kjer redijo živali, uporabljajte delovno obleko in obutev, ki je namenjena le za to! Izogibajte se neposrednemu stiku s prašiči na gospodarstvu!
- Če naletite na poginulega divjega prašiča, se ga ne dotikajte, ampak takoj o tem obvestite svojega delodajalca!

www.afriskaprasicjakuga.si

Je kmetijstvo nebodigatreba v Sloveniji?

Kje in kdo bo skrbel za prehransko raznolikost in varnost Slovenije, če se bo zaradi vse večjega števila zveri začelo opuščati živinorejo in obdelane površine?

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

KGZS z veliko zaskrbljenostjo spremlja pozive nekaterih posameznikov, da bi bilo zaradi ohranitve vse večjega števila zveri najboljše kar opustiti kmetijstvo, predvsem pa živinorejo, ki naj bi bila glavni krivec za napade zveri. Po njihovem mnenju sta kriva torej žrtev in kmet, ki nastavlja svojo živino zverem.

Kmetijstvo ohranja poseljenost podeželja

Čeprav sedaj živimo v času blaginje in skoraj neomejene količine hrane v trgovinah, imamo pa zasluge kmetijstva še vedno obdelan in ohranjen življenjski prostor tudi tam, kjer so pogoji za življenje in delo oteženi ter manj primerni. V Sloveniji je namreč blizu 75 odstotkov obdelovalnih površin takšnih, ki sodijo med površine z omejenimi možnostmi za obdelavo. Tako tradicija kot stroka sta dokazali, da je prav živinoreja edina možnost, da se ta območja ustrezno obdelajo. Po zaslugi živinoreje na teh območjih so ta še vedno poseljena, hkrati pa s tem zagotavljajo tudi socialno in ekonomsko varnost velikemu številu prebivalcev podeželja. Pri tem ne smemo pozabiti

tudi na vpliv živinoreje in obdelanosti višinskih območij na prehransko varnost Slovenije, saj bi bili z njihovo opustitvijo še bolj odvisni od uvoza hrane. Bomo to tvegali zaradi vse večjega števila zveri?

Dolgoročno upravljanje z zvermi

Kmetje in zmerno število zveri so vedno sobivali. Vendar se je s strokovno presojo in posegi ustrezno uravnavalo število zveri (tudi z odstrelom), da ni prišlo do večjih škod na obeh straneh. Da je bil dosežan »slovenski« način upravljanja z naravovarstvenega vidika ustrezen, govori tudi število zveri, ki je zelo naraslo. Torej njihov obstoj ni bil ogrožen. Opustitev upravljanja oz. uravnavanja populacij zveri bi imela za posledico, da se kmetijska krajina, namenjena pridelavi hrane, opusti in tako omogoči širitev prostora za divjad in zveri. In ko se človek umakne s živino, ko se bo populacija divjadi, ki je prehranska baza za zveri, zmanjšala, kdo bo potem hrana zverem?

Veliko število zveri in posledično njihove gostote bo zago-

Kmetijstvo ohranja poseljenost podeželja, zato ga je treba ustrezno spodbujati in obvarovati.

tovo izzvalo konflikte na območjih pojavljanja.

Ohraniti ravnovesje

KGZS zagovarja vse oblike varovanja živine, predvsem tiste, ki bodo najbolj učinkovito preprečile škodo, ki jo lahko naredijo zveri. Pri tem pa je treba biti razumen pri njihovi uporabi. Električne ograje, psi in druge tehnične ovire niso vedno učinkovite, hkrati pa bi popolnoma spremenile videz naše pokrajine. Zato KGZS podpira prizadevanja za takšno upravljanje s populacijami zvermi, ki bo omogočilo njihovo ohranitev, obenem pa omogočilo kmetovanje in ži-

vljenje ljudi na podeželju brez večjih škod in konfliktov.

Napoved protesta

Zadnji dogodki v zvezi z (ne) upravljanjem zveri žal potrjujejo črnogled napovedi, da se bo položaj na podeželju samo še poslabšal, saj so napadi zveri na živali vse pogostejši. Na to je KGZS s protestnim pismom opozoril tudi najpomembnejše organe države, a odgovora ni bilo.

Ker se na pozive kmetov nihče ni odzval, je Svet KGZS na svoji 11. seji konec maja sklenil, da zbornica začne z aktivnostmi za pripravo protesta v Ljubljani. Na njem bodo opozorili na nevezdržne razmere

in predstavili zahteve zbornice do vlade za ureditev težav, ki jih imajo prebivalci podeželja z zvermi. Člani Sveta KGZS so povabili tudi vse druge kmetijske nevladne organizacije in civilne pobude, da se jim pridružio pri pripravi protesta.

KGZS je o začetku priprav na protest obvestila tudi predsednika vlade in pristojni ministrstvi ter jih pozvala k takojšnjemu izvajanju ukrepov, ki bodo prebivalcem na ogroženih območjih zagotovili varnost bivanja in pridelave hrane.

Končno odziv vlade

Kot kaže je vse več napadov zveri in napoved protesta le poma-

galo, da je vlada prisluhnila pozivom zbornice in po hitrem postopku pripravila predlog interventnega zakona z omejeno veljavnostjo o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda in volka iz narave. Prav tako je Agencija RS za okolje že izdala odlok o odstrelu dveh volkov na območju Blok.

Na KGZS podpiramo oba ukrepa, a hkrati opozarjamo, da bomo nadaljevali z aktivnostmi za pripravo protesta. Naše zahteve, ki smo jih naslovili na vlado in druge državne organe, namreč še vedno ostajajo.

Prijava škode po divjadi in zavarovanih vrstah

V zadnjih mesecih se pojavlja veliko škod po zvereh, pa tudi po drugih prostoživečih živalih, zato ne bo odveč osvežiti, kakšni so postopki za prijavo škod.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Ločiti je treba, da se za lovno divjad škoda prijavlja krajevni lovski družini, za zavarovane vrste in za nelovne površine pa na krajevni enoti Zavoda za gozdove Slovenije.

Prijava škode od zavarovanih vrst

Za škodo, ki jo povzročijo volk, rjavi medved, ris in sko-

raj vse ptice, je po Zakonu o ohranjanju narave odgovorna Republika Slovenija. Območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije je treba škodo prijaviti v treh dneh, v dveh dneh od prijave pa mora biti opravljen ogled. V osmih dneh mora biti pripravljen zapisnik in določena višina odškodnine. Če do sporazuma ne pride, lahko oškodovanec v 30 dneh

Dosledno prijavljanje škod na nelovnih površinah, kot so vrtovi in sadovnjaki v naseljih, je pomemben pokazatelj (pre)obremenjenosti okolja z divjadjo in izgube strahu pred ljudmi.

od nastanka škode vloži vlogo za izplačilo odškodnine na Ministrstvo za okolje, Agencijo RS za okolje, Vojkova 1 b, 1000 Ljubljana.

Ker gre v veliko primerih za plemenske živali, ki jih ni mogoče nadomestiti in je škoda večja kot po ceniku, lahko oškodovanci izrabijo možnost pravnega in strokovnega svetovanja KGZS.

Prijava škode od lovne divjadi v naseljih, vrtovih, ograjenih površinah

Za povzročeno škodo od lovne divjadi (jelen, srna, jazbec, divji prašič zajec, lisica, vrana ...) na površinah, kjer je prepovedan lov – naselja, vrtovi, sadovnjak ... (t. i. nelovne površine), je po Zakonu o divjadi in lovstvu od-

govorna Republika Slovenija.

Oškodovanec škodo prijavi Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS) najkasneje v treh dneh od povzročene oz. opažene škode. V osmih dneh mora predstavnik ZGS opraviti ogled, napisati zapisnik in se dogovoriti o višini škode. Če do sporazuma ne pride, lahko oškodovanec pisno prijavi škodo Komisiji za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska 22, 1000 Ljubljana.

Prijava škode po lovni divjadi na lovni površini

Škodo, ki jo je lovna divjad povzročila na lovni površini (travnje, njive), je treba upravljavcu lovišča (lovski družini) prijaviti v roku treh dni od dneva, ko je škoda opažena.

Škodo je potrebno prijaviti pisno. Za operativno delo je najbolje, da se škodo prijavi ustrezno predstavniku lovcev tudi po telefonu in se dogovori za takojšnji ogled.

Kontakti lovskih družin, upravljavk lovišč in njihovih predstavnikov (starešin), so na voljo na spletni strani Lovske zveze Slovenije www.lovska-zveza.si pod zavihkom LZS/Članice LZS/Seznam lovskih družin.

V osmih dneh od prijave se morata oškodovanec in predstavnik lovške družine dogovoriti o primerni odškodnini. Če se ne sporazumeta, se škodo pisno prijavi Komisiji za določanje višine škode, ki deluje v okviru Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Ta mora škodo oceniti najpozneje v 15 dneh. Zadnja stopnja za prijavo škode je tožba, vložena pri pristojnem sodišču, najpozneje v roku treh let od nastanka.

Na obrazcih so podrobneje opisani postopki uveljavljanja odškodnin. Dodatne informacije o prijavah škod dobite na lokalni enoti kmetijske svetovalne službe Slovenije ali gozdarski svetovalni službi na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije.

Za lažjo prijavo vse pogostejših škod na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih so na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije obrazci za prijavo škod (www.kgzs.si – zavihek Gozdarstvo in lovstvo – Obrazci za prijavo škod).

Domače je vse drugače

Vrhunski okusi izdelkov slovenskih kmetij kot rezultat 30-letnega merjenja kakovosti Dobrot slovenskih kmetij.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Koliko so v tridesetih letih k razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah doprinesle Dobrote slovenskih kmetij, kako pomembne so za prepoznavnost in razvoj kmetij ter kaj pomenijo potrošnikom? O tem so na okrogli mizi pod naslovom Izzivi slovenskih kmetij z vidika večje prepoznavnosti ponudbe pred uradnim odprtjem tridesetih Dobrot slovenskih kmetij razpravljali: predsednik KGZS **Cvetko Zupančič**, predsednik organizacijskega odbora DSK **Peter Pribožič**, predstavnik ministrstva **Tadeja Kvas Majer**, **Barbara Petrič** s kmetije Frangež ter **Marjan Podgrajšek** z ekološke kmetije Podgrajšek. Dogodek je povezovala **Andreja Krt Stopar**, vodja javne službe kmetijskega svetovanja za DDK in družbene storitve pri KGZS.

Dobrote kot priložnost

»Projekt Dobrote slovenskih kmetij že trideset let povezuje svetovalno službo in kmetije, ki se vanj vključujejo. Gre za dobrote kmetij, za izdelke, ki jih znajo narediti pridne roke gospodarjev in gospodaric. V začetku je bilo veliko ljubiteljstva,

danes je na razstavi možno najti izdelke inovativnih kmetij, ki so pripravljene za trg. Kmetije v Dobrotah slovenskih kmetij vidijo priložnost,« poudarja Peter Pribožič.

Povprečna slovenska kmetija je velika 6,9 ha in dopolnilne dejavnosti omogočajo ustvarjanje delovnih mest na podeželju. »Trideset let smo postavljali temelje, sedaj je treba graditi predvsem na promociji in trženju teh izdelkov. Tudi razvoj turizma gre v smeri vse večje povpraševanja po izdelkih s kmetij. Kar 80 % kmetij, ki sodelujejo na ocenjevanju, ima registrirane dopolnilne dejavnosti, ki odpirajo možnost prodaje teh izdelkov.«

Ocenjevanje dostopno vsem

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije s pomočjo različnih promocijskih kanalov širi prepoznavnost izdelkov slovenskih kmetij in znaka Dobrote slovenskih kmetij. »Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo so Slovenijo preplavili trgovski centri in uvožena hrana, zato je nujno širjenje zavedanja pomena lokalno pridelane hrane.

Od leve proti desni: Marjan Podgrajšek z ekološke kmetije Podgrajšek, Barbara Petrič s kmetije Frangež, predstavnik ministrstva Tadeja Kvas Majer, predsednik KGZS Cvetko Zupančič, predsednik organizacijskega odbora DSK Peter Pribožič in Andreja Krt Stopar, vodja javne službe kmetijskega svetovanja za DDK in družbene storitve pri KGZS.

S promocijo in zgodbami izdelkov je treba potrošnika potegniti čim bližje k sebi. Potrošnik mora prepoznati izdelke s kmetije kot boljše in unikatne, ves čas je treba biti z mislimi korak naprej, iskati nove ideje,« meni **Cvetko Zupančič**.

nje potrošnika. Zelo pomembna je tudi celostna podoba izdelka,« je prepričana **Tadeja Kvas Majer**. Navdušena je nad razvojem Dobrot slovenskih kmetij, ob tem pa opozarja na pomen znaka izbrana kakovost, ki zagotavlja določeno kakovost in

stvo, da bo Slovenija evropska regija gastronomije 2021.

Vsakoletno merilo kakovosti

»Znak Dobrote slovenskih kmetij nam je na začetku pomenil

pred časom pošli.

»Marsikatero zgodbo doživimo, stranke pridejo domov preverit, kje se sadje prideluje, če imamo res kmetijo, ko vzpostaviš zaupanje, je to zgodba o lepem sodelovanju. Spoštujemo specifično pridelavo v smislu, da v času slabe letine sadja ni in ga ne dokupujemo. Stranke nam zaupajo,« pove **Marjan Podgrajšek**, ki je najraje v sadovnjaku in mu iskanje tržnih poti ni najljubše delo, a nujno tudi v smislu vloženega dela in sredstev. Njegova kmetija je ekološka in tako težko opredeli, kakšen vpliv ima znak Dobrote slovenskih kmetij na njegove kupce, zagotovo pa njemu pomeni veliko.

Smo butični pridelovalci

Sodelujoči so si bili enotni v razmišljanju o pomenu povezovalca, ki mora temeljiti na zaupanju. Okroglo mizo je zaključil **Marko Kogelnik s turistične kmetije Klančnik**, ki je izrazil globok poklon vsem, ki že 30 let ustvarjajo Dobrote slovenskih kmetij ter dodal: »Smo butični pridelovalci, konstantna pridelava ni mogoča. Nam priznanja Dobrote slovenskih kmetij pomenijo veliko in turisti si jih radi ogledujejo. V Sloveniji smo zelo razdrobljeni in različni, ta skupna blagovna znamka Dobrote slovenskih kmetij pomeni tudi, da so naši izdelki vsako leto pod nadzorom in povpraševanje po njih je vedno večje.«

Ob tem poudarja pomen ohranitve majhnih kmetij: »Če želimo zadržati ljudi na podeželju, je nujno ohraniti male družinske kmetije.« Prednost znaka Dobrote slovenskih kmetij je predvsem v tem, da je ocenjevanje dostopno vsem kmetijam.

Nove in nove označbe

»Kot potrošnica sem zelo do vzeta za zgodbo, ki mi jo ponuja proizvajalec in seveda okus. Pomembno je, da za proizvajalca s kmetij stoji zgodba, ki zagotavlja stalno kakovost in zaupa-

sledljivost.

Kvasova meni, da predvsem zaradi tujih obiskovalcev ne smemo pozabiti na vzpostavljen sistem spremljanja kakovosti kmetijskih pridelkov in živil, kot so zaščitena označba porekla, zajamčena tradicionalna posebnost, zaščitena geografska označba in ekološka pridelava. »Proizvod ima lahko več označb, ključno je, da se znaki dovolj promovirajo, da jih potrošnik prepozna,« meni Kvasova in še, da velike možnosti prinaša gastronomija in dej-

priznanje za kakovost naših izdelkov,« pove **Barbara Petrič** s kmetije Frangež, ki se ukvarja s pridelavo zelenjave ter dodaja, da so pomembno pripomogle k napredku in prepoznavnosti kmetije. Poudarja pomen povezovalca kmetij, ki je po njenem mnenju lahko uspešno le, če vse skupaj vodi prava oseba. »Ideje je polno, dokler imamo neko ponudbo lahko sodelujemo, smo pa količinsko omejeni,« doda Barbara, ki čaka na novo sezono zelenjave, ker so jim kozarci vložene zelenjave Frangež že

Prva petletka za mlade prevzemnike iz 2014

Mladim prevzemnikom iz 7. javnega razpisa 112, ki so bili uspešni na razpisu v letu 2014, se izteka petletno obdobje, v katerem so morali izpolniti vse naložbene cilje.

Mlade prevzemnike iz 7. javnega razpisa 112: Pomoč mladim prevzemnikom kmetij v letu 2014 želimo opozoriti, da se jim izteka petletno obdobje, v katerem so morali izpolniti vse naložbene cilje najmanj v višini prejetih sredstev, ki so si jih zadali v poslovnem načrtu. Zato morajo najkasneje do datuma v odločbi Agenciji poslati obrazec Obrazec: »PRP 10 - Poročilo o opravljenem delu ob koncu petletnega obdobja za ukrep 112« - ZA 7. JAVNI RAZPIS in mu priložiti vsa zahtevana dokazila.

Za svetovanje pri pripravi poročila o opravljenem delu se čim prej obrnite na kmetijske svetovalce na bližnjem kmetijsko-gozdarskem zavodu.

www.kupujmodomace.si

**KUPUJMO
DOMAČE!**
KGZS

Spletna ponudba pridelkov in izdelkov slovenskih kmetij

Inovativnost pri mladih: od besed k dejanjem

Inovativnost je beseda, ki se v pozitivnem smislu pojavi tako rekoč v sleherni človeški dejavnosti. Pa naj bo to šport, kultura, družba ali gospodarstvo. Tudi kmetijstvo pri tem ni izjema. Zato Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z Zvezo slovenske podeželske mladine (ZSPM) od leta 2007 izvaja izbor najbolj inovativnih mladih kmetov in kmetov.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Projekt Inovativni mladi kmet/kmetica (IMK) je odličen motivacijski prijem, ki spodbuja mlade k temu, da sprejmejo nove izzive. Da se prijavijo na razpis, da »podobno svojo na ogled postavijo«. Po nekaj letih od prejema smo dosedanje prejemnike naziva povabili, da povedo, kaj jim je prinesel naziv IMK, kaj je pri tem dobro, kaj naj bo še boljše.

IMK 2008

Ervin Žokš, Zgornji Žerjavci pri Lenartu

To priznanje mi daje spodbudo za delo naprej in potrditev, da sem na pravi poti. Zdi se mi pohvalno od Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, da prepozna delo in trud mladih, ki se vse bolj poredko odločijo za delo na kmetiji. Mislim, da potem lahko marsikdo spozna sam sebe, svoje možnosti in potencial in je tudi odločitev lažja. Saj veste: zgledi vlečejo in zato se moramo vsi v tej mali deželici truditi, da bomo dobri!

IMK 2009

Andreja Jagodic, Polica pri Naklem

Od takrat, ko sem prejela ta naziv, je že kar deset let, dolga doba, vendar je spomin še kar živ. Naziv IMK sem v prvem letu in kakšnega čez dodobra izkoristila za promocijo naše kmetije, kupcem in obiskovalcem sem z veseljem predstavila naše izdelke oziroma našo vizijo.

Na kmetiji se ukvarjamo s pridelavo in predelavo, to je tudi komisija prepričala, da sem bila prejela takšno imenitno priznanje. Vesela in ponosna sem bila, da me je ZSPM prepoznala, da sem za to primerna.

In kaj mi še prinaša naziv? Dolgo je od tega, ko sem bila izbrana. Z veseljem ga omenim, ko si pridejo obiskovalci ogledat našo kmetijo. Pri promociji sam naziv ne pomaga veliko, s pridom pa izkoristim izkušnje, ki sem jih pridobila s tem nazivom.

IMK 2011

Alojz Mlakar, Kostanjevec, Zgornja Ložnica pri Slovenski Bistrici

Prejem naziva je bil mejnik, ki me je iz prepoznavnosti v lokalnem okolju izpostavil tudi širše. Najprej je povzročil 'dodatno delo', saj je bilo zanimanje medijsko odmeven dogodek. Sploh si nisem mislil, da je prejem tega naziva tako medijsko odmeven dogodek. Spoznal sem nov krog ljudi, bolj prepoznaven sem postal v lokalnem okolju, menim, da so me po prejemu tega naziva začeli jemati bolj resno.

Naziv je bil vsekakor priznanje in potrditev, da se kmetija razvija v pravo smer. Ker pa so v zadnjih letih v sadjarstvu veliki pretresi – dve zaporedni hudi pozehi in preplavljenost z jabolki s Poljske, smo na preizkušnji. Vendar mi se ne damo. Ob prejemu naziva sem dejal, da se ne smem(o) ustaviti ali ustrašiti pri prvi prepreki. Za uspeh sta potrebna vztrajnost in veselje.

IMK 2013

dr. Janez Benedičič, Martinj vrh pri Železnikih

Naziv IMK mi je bil sprva potrditev, da so v slovenskem prostoru cenjena lastna prizadevanja in trud za inovativen razvoj kmetije, čeprav se na prvi pogled zdi, da v hribovske kmetije, kot je naša, pa res ni smiselno preveč vlagati. Zaradi precejšnje medijske odmevnosti, ki je sicer nisem pričakoval, pa mi je naziv prinesel prepoznavnost in povezovanja. Tako sem med drugim spoznal tudi kmete, kot sta Toni Kukenberger in Boštjan Kosec. Prav sodelovanje s slednjim je botrovalo večjim premikom na področju priraje senenega mleka in mesa, ki jih skupaj s še nekaterimi drugimi kmetijami trenutno izvajamo v Sloveniji.

Deležni smo določenega zaupanja, kar nam omogoča boljšo komunikacijo z vsemi pomembnimi sogovorniki pri vzpostavljanju celostnega sistema senenega mleka in mesa v Sloveniji. Pozitiven vpliv naziva IMK se odraža tudi na akademskem in raziskovalnem področju, saj sedaj sodelujem tako s Kmetijskim inštitutom Slovenije kot tudi z Biotehniško fakulteto.

IMK 2014

Boris Uranjek, Planica pri Framu

Na naši kmetiji smo se ekološkega turizma, ekološkega in permakulturnega kmetovanja lotili na inovativen način. Obiskovalcem,

tako otrokom kot odraslim, ponujamo možnost aktivnega spoznavanja dela na eko kmetiji. S trdim delom in predanostjo gostom je naša kmetija v vseh teh letih ustvarila veliko zgodb – zgodbo o rasti, razvoju, zaupanju, partnerstvu in ugledu.

Sam naziv pa je dodal še večjo prepoznavnost naše kmetije po celi Sloveniji in tudi v tujini. Zelo smo ponosni, da so nagrado podelili naši turistični eko kmetiji, kar s pridom uporabimo tudi pri predstavitvah naše kmetije gostom, ki nas obiščejo, in na raznih predstavitvah po vsej Sloveniji.

Naziv je tudi spodbuda vsem mlajšim rodovom, še posebej študentom, ki jih večkrat gostimo in jim predstavljamo naše delo. Upamo, da jim bo to dalo nekaj poguma in da bo vsaj kdo od njih našel svojo življenjsko pot v podobni smeri.

IMK 2015

Matjaž Frešer, Ritoznoj pri Slovenski Bistrici

Izbor IMK je super zgodba. Prejem naziva je prinesel seveda veliko pozitivnih učinkov, veliko je pripomogel k promociji in prepoznavnosti kmetije. Ko gledam potek akcije, pa skušam biti realen in gledam naprej in sem nekoliko kritičen v smislu, kaj spremeniti, da bo dobro še boljše, in kako povečati učinek izbora.

Zgodbo je treba spraviti na višjo raven, treba je pritegniti več sponzorjev, na ta način dobiti tudi višji nagradni sklad, tako da bi pritegnili več kandidatov, da jih bo vsaj 20 letno.

IMK 2016

Toni Kukenberger, Gorenje Ponikve pri Trebnjem

Naziv IMK je tako meni kot naši kmetiji prinesel veliko prepoznavnost in tudi precej novih strank. Veliko ljudi, ki pridejo na našo kmetijo, pravi, da me pozna po tem nazivu. Ker naša kmetija veliko stavi na neposredno prodajo, smo bili na račun tega naziva zelo medijsko izpostavljeni, kar je pospešilo prodajo naših izdelkov.

Seveda se nobenega medija nismo branili, če je hotel pisati o tem, saj je vsako pojavljanje v medijih dobra reklama. V tem primeru celo brezplačna, saj so zaradi privlačnosti naziva mediji sami želeli objavljati o nas.

IMK
inovativni mladi
kmet • kmetica

Projekt Opolnomočen kmet

OpolnoMOČEN KMET je Erasmus+ projekt, ki ga trenutno izvajamo na Zvezi slovenske podeželske mladine (ZSPM). Mlade s podeželja ter mlade kmete želimo opolnomočiti za pogovor z deležniki in zastopanje ne samo svojih, temveč interesov vseh slovenskih mladih kmetov in mladih, ki živijo v ruralnih okoljih.

Anja Mager, ZSPM
anja.mager@zspm.si

To dosegamo neposredno prek praktičnih srečanj, kjer se učimo preko metod neformalnega izobraževanja. Mladi tako pridobijo konkretno in realno izkušnjo, hkrati pa je ob koncu srečanja pogovor z deležniki, kjer lahko novo pridobljena znanja preizkusijo v praksi.

Osnovni cilj vsakega dogodka je omogočiti mladim, da prepoznajo izzive, s katerimi se so-

očajo kot mladi na podeželju oz. kot mladi kmetje, si ob tem oblikujejo svoje mnenje ali razvijejo lastne predloge ukrepov lokalnih, državnih ali evropskih institucij ter imajo možnost predstaviti svoja mnenja in predloge deležnikom v obliki argumentiranega pogovora.

Program je razdeljen na štiri sklope.

Zaključno nacionalno srečanje bo v sklopu kmetijsko-živilskega sejma AGRA (26. avgusta 2019) v Gornji Radgoni, kjer si bodo udeleženci regionalnih delavnic razdelili naloge in zadali nekaj ciljev za nadaljnje delo.

Za zaključek projekta bomo izdali publikacijo opolnoMOČEN KMET, v kateri bo skozi fotografije, opise in vtise udeležencev predstavljen vsak regijski dogodek, izzivi in konstruktivni predlogi rešitev le-teh, ki so jih kmetje skupaj z deležniki komunicirali. Vključili bomo tudi opise in vtise deležnikov.

1. SKLOP

Na začetku se udeleženci predstavijo, predstavi se ZSPM in pove se namen srečanja ter dnevni red oz. potek dneva. Sledi spoznavanje. Mladi s podeželja oz. mladi kmetje povejo, od kod prihajajo, in izpostavijo težavo, s katero se soočajo na kmetiji ali na podeželju. Udeležence razdelimo v skupine, v katerih izberejo skupen izziv, ki se ga bodo lotili.

Priporočljivo je izbrati izziv, ki je rešljiv na lokalni ravni (z lokalnimi deležniki).

2. SKLOP

Udeležencem predstavimo odločevalske ravni, katere težave se tičejo katere ravni in kontaktne osebe v kmetijskih organizacijah (MKGP, PRP, ARSKTRP, KGZS, KGZ, ZSPM ...) ter predstavnik občine, zavodov, krajevnih skupnosti, pristojnih

za kmetijstvo. Predstavimo jim tudi bistvene spletne strani za iskanje informacij, povezanih s kmetijsko zakonodajo. Udeleženci se začno pripravljati na srečanje: iščejo informacije, pripravljajo argumente ...

3. SKLOP

Sledi predavanje o učinkovitem komuniciranju s pomočjo videov. Pred prihodom deležnikov z udeleženci izvedemo »general-

ko«, vajo, na kateri skozi igro vlog preizkusimo situacijo pri deležnikih. Nastope sproti komentiramo in se skozi to učimo izboljšati argumentacijo pred pričetkom pogovora.

4. SKLOP

Pogovor z deležniki: udeleženci poskušajo skupaj s predstavniki občin, KGZS, KGZ, krajevnih skupnosti, pristojnih za kmetijstvo, ravnateljem in predstavnikom zadruženstva najti rešitve za izpostavljene težave. Rešitev je lahko tudi to, da se bodo od sedaj naprej redno srečevali oz. da bodo na naslednji seji gostili mlade kmete.

Delavnice opolnoMOČEN KMET se izvajajo v kmetijskih šolah na območjih kmetijsko-gozdarskih zavodov. Trenutno smo jih že izvedli na območju KGZ Novo mesto v Centru biotehnike in turizma Grm, KGZ Celje v Šolskem centru Šentjur, KGZ Kranj v Biotehniškem centru Naklo ter na območju KGZ Maribor na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede. Pripravljamo se še na delavnice na območju KGZ Ljubljana – Biotehniška fakulteta, KGZ Nova Gorica – Biotehniška šola Nova Gorica, KGZ Ptuj – Biotehniška šola Ptuj ter na območju KGZ Murska Sobota – Biotehniška šola Rakičan.

Terminski načrt izvedbe demonstracijskih prikazov – prikaz namakalnega sistema

21. 6. 2019 ob 10.00	Hostel Slovenj Gradec, Ozare 18, Slovenj Gradec
28. 6. 2019 ob 10.00	Kmetijska zadruga Petrovče, Petrovče 1
17. 7. 2019 ob 10.00	Kmetijska Zadruga Šaleška dolina (Trgovsko poslovni center), Metleče 7, Šoštanj
19. 7. 2019 ob 10.00	Kmetijsko gozdarska zadruga Slovenska Konjice, Oplotniška cesta 1
26. 7. 2019 ob 10.00	Kulturni dom Vransko, Vransko 130
8. 8. 2019 ob 10.00	Kmetijsko gozdarski zavod Celje, Trnoveljska cesta 2, Celje

Ogled delovanja različnih načinov namakanja bo izveden po teoretičnem delu na posestvu Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije v Žalcu.

Strokovnjaki:

- dr. Boštjan Naglič, IHPS,
- Irena Friškovec, KGZS – Zavod CE,
- Marko Tevž, KGZS – Zavod CE

bodo predstavili:

- različne tehnologije namakanja v Sloveniji ter njihove prednosti in slabosti,
- osnove namakanja,
- napoved namakanja in optimalno izvajanje namakanja,
- potrebno dokumentacija s področja gradbene, vodne in kmetijske zakonodaje za postavitev namakalnega sistema glede na vir vode in obseg namakalnega sistema (individualni namakalni sistem oziroma sistem z več uporabniki),
- namakalni sistem v praksi na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije v Žalcu, kjer si bomo na terenu ob praktičnih primerih vzeli čas za vaša vprašanja in razpravo.

Udeležba na prikazu namakalnega sistema je brezplačna.
Veseli bomo najave vaše udeležbe na telefonsko št. 040 298 200
ali e-naslov: klara.cetina@ce.kgzs.si

Z vami že 120 letin.

Zagotovljena
višina
zavarovalne
premije
za izbrano
jamstvo.

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Iz narave v roke kupca

MOS Dom, MOS Tehnika, MOS Turizem, MOS B2B in MOS Plus bodo razstavljalci na celjskem sejmišču od 10. do 15. septembra obiskovalce ponovno razveseljevali s široko ponudbo na enem mestu. S petimi MOS-i v Celjskem sejmu sledijo ciljni usmerjenosti svojih obiskovalcev in tako poskrbijo, da vsak najde nekaj zase.

Največji sejem regije bo letos zaradi povečanega zanimanja obiskovalcev in odličnega odziva tako razstavljalcev kot obiskovalcev okrepil področje prehrane oziroma živilske dejavnosti. Vse več ljudi se namreč zaveda pomembnosti kakovostne prehrane in drugih izdelkov. In kaj bi lahko bilo boljše kot lokalni proizvodi s skoraj nič kilometri?

Alenka Metelko, Nasmeh Narave

Naše izdelke ljudje spoznavajo že več kot 15 let, nam zaupajo in se vračajo ter tudi širijo dobre novice od ust do ust. Vsako leto nas spozna tudi veliko novih kupcev in to je tudi smisel sejma. In to je naša reklama, ne potrebujemo komercialne.

Sejem ponuja šestdnevno priložnost predstavitve vaše znamke sto tisočim obiskovalcem. Zaradi velikega obiska sejma lahko preprosto povečate prodajo, sklenete dolgoročen in kratkoročen posel, se povežete z ostalimi razstavljalci ter odidete domov polni novih idej in navdiha.

Alenka Metelko, Nasmeh Narave

Moraš se zavedati, kaj prodajaš, zakaj prodajaš, komu prodajaš in predvsem, da to zagovarjaš in da prodajaš svoje lastne proizvode/storitve ter da si izviren in zvest samemu sebi. Pa tudi če imaš potem proizvode z višjo ceno, to nikakor ni ovira in brez kakršnekoli slabe vesti tudi prodajaš najboljšo stvar ljudem. Za nas je kupec kralj.

Letos vam Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z organizatorjem sejma Celjskim sejmom ponuja možnost cenejšega nastopa na sejmu MOS v Celju. Ponudba vključuje prijavnino, vpis v katalog, 6 m² neopremljenega razstavnega prostora in leseno stojnico.

Alenka Metelko, Nasmeh Narave

Na srečo nam je Kmetijsko gozdarska zbornica ponudila priložnost za sodelovanje na sejmu za polovično ceno. Tako smo bili prepričani, da ne bomo stroškov sejma le pokrili, temveč tudi nekaj zaslužili, saj živimo samo od tega in se ne bi bilo smiselno samo predstavljati. To je naša "služba" in tako kot vsi delamo, da zaslužimo in se imamo lepo.

Stojnice bodo v prenovljeni sejmski dvorani C, kjer se predstavlja program kulinarike, gostinske opreme in turizma.

Število prostih mest je omejeno, zato pohitite s prijavi!

Dodatne informacije in prijavnico lahko dobite na spletni strani <https://www.kgzs.si/gospodarjenje/trzenje-promocija/sejmi-in-prireditve/sejem-mos> ali pa vam jo pošljemo po elektronski pošti. Poleg ustrezne prijave sta pogoja za sodelovanje na sejmu tudi članstvo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije s poravnanimi vsemi obveznostmi in urejena ustreza dokumentacija za prodajo. Prijavnico pošljite organizatorju (Celjski sejem), s katerim boste uredili vse ostale podrobnosti.

MOS

Ponudba za sodelovanje na sejmu NARAVA-ZDRAVJE 2019

Tudi letos vam Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z organizatorjem sejma Gospodarskim razstaviščem ponuja možnost cenejšega nastopa na sejmu Narava-zdravje, ki bo od 23. do 26. oktobra 2019 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Letos vam ponujamo razstavni prostor velikosti vsaj 6 kvadratnih metrov, ki vključuje:

- razstavni prostor vsaj 6 kvadratnih metrov (3 x 2 m),
- talno oblogo Heuga,
- leseno steno v ozadju,
- pult (miza) velikosti 2 kvadratna metra (2 x 1 m),
- stol,
- souporabo skupnega električnega priključka,
- prijavnino,
- vpis v katalog (ob pravočasni prijavi),
- ekološko takso.

Letos je možna prijava **najmanj za dva dneva**, seveda pa je možno sodelovati vse štiri dni sejma. Glede na omejeno število mest bodo imeli prednosti tisti, ki se bodo prijavi za vsaj tri ali vse štiri dni.

Cena: 100 EUR + ddd na dan ob prijavi za 2 dni.

Cena: 90 EUR + ddd na dan ob prijavi za 3 dni.

Cena: 85 EUR + ddd na dan ob prijavi za vse 4 dni.

Cena ne vključuje priključka za nočni tok in morebitnega najema hladilne vitrine ali kakšne druge dodatne opreme, si pa lahko prostor opremito po svoje. Razstavljalcev je dolžan plačati 100 % cene prijave, če prijavo odpove manj kot 15 dni pred sejmom.

Rok za prijavo: 20. september 2019 (možne so samo pisne prijave!).

Prosimo, da izpolnjene prijavnice (ki jih dobite na naši spletni strani ali pa vam jo pošljemo po e-pošti) pošljete pravočasno, ker bomo le tako lahko zagotovili to ceno in vaš zapis v katalog! Poleg ustrezne prijave sta pogoja za sodelovanje na sejmu tudi članstvo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije s poravnanimi vsemi obveznostmi in urejena ustreza dokumentacija za prodajo.

Vabimo vas torej, da se pod okriljem Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije predstavite približno 25.000 obiskovalcem sejma Narava-zdravje!

Več o sejmu lahko preberete na spletni strani organizatorja www.narava-zdravje.si, dodatne informacije glede sodelovanja lahko dobite na naši spletni strani www.kgzs.si ali pa vam jih posreduje Robert Peklaj, robert.peklaj@kgzs.si.

Jubilejni! petdeseti sejem – že od...
1969

50. SEJEM
NARAVA-ZDRAVJE

UŽIVAJ
ZDRAVO

GR 65

23.-26. OKTOBER 2019
GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE

Vse to je Podeželje v mestu

Letošnja deževna pomlad je nekoliko ponagajala Podeželju v mestu, ki je kljub temu dvakrat zaživel v Ljubljani. Predstavljamo nekaj zgodb sodelujočih in lepo vabljeni, da se ponovno srečamo na Podeželju v mestu 31. avgusta in 5. oktobra v Ljubljani ter 21. septembra v Mariboru.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Dobrote slovenskih kmetij so nekaj, kar zaznamuje pomladne mesece, in delček svoje izjemne ponudbe gospodarji kmetij radi predstavijo na Pogačarjevem trgu v Ljubljani. Na Podeželju v mestu se je s ponudbo dopolnilnih dejavnosti v aprilu in maju predstavljalo 80 kmetij. Večina od njih kakovost svojih izdelkov dokazuje z zlatimi, srebrnimi in bronastimi priznanji Dobrote slovenskih kmetij. K prijetnemu vzdušju so svoje dodali glasbeni gostje: **Janja Brlec**, ki je z igranjem na citre in prepevanjem ljudskih pesmi ganila obiskovalce, ter vesele članice ženskega pevskega zbora Trzinke, ki so pele in poplesavale v družbi tenorista **Milana Kuferšina** in harmonike **Blaža Klopčiča**. Namen Podeželja v mestu je tkanje medsebojnih vezi, negovanje starih in ustvarjanje novih prijateljstev. Je priložnost za radoveden klepet, odpiranje težav in iskanje rešitev ter ustvarjanje zanimivih zgodb.

Pomen dopolnilnih dejavnosti

»Brez dopolnilnih dejavnosti bi marsikatera kmetija propadla. Prav zaradi njih se da preživeti na precej majhnih kmetijah. Peka peciva, predelava mesa, mleka, sadja, zelenjave in še vrsta drugih dopolnilnih dejavnosti ohranja živo podeželje in slovensko kulturno dediščino,« med drugim pove **France**

Peternelj, ki je vodenju dogodka Podeželje v mestu zvest že leta. Glede na življenjske izkušnje je prepričan, da je treba kmetijo predati naslednikom do njihovega 35. leta. »Jaz bi to uzakonil. Kmetijo moraš prevzeti mlad, pozitivno drzen, ko si upaš čisto vse, drugače te volja mine. Sam prihajam s kmetije in imam kmetijsko izobrazbo. Ko sem spoznal, da kmetije ne bom prevzel, sem imel kar nekaj let krizo,« pove France, ki je svoj talent petja in govora ter ljubezni do kmetijstva povezal v zgodbo Gostilna pr' Francet.

Kmetija na enem hektaru

Ste že slišali za Čačo vas? **Rozalija Šket** pravi, da vas leži v hribih na zelo lepi lokaciji. Ekološka kmetija Korunovo je majhna in ima le en hektar površine. Samo s kmetovanjem se na njej ne bi dalo preživeti, tako z možem hodita v službo.

»V želji, da zemljišče ostane obdelano, da v naš čudovit kraj privabimo ljudi, smo posadili nasad aronije ter registrirali dopolnilno dejavnost, da lahko izdelke tržimo,« pove Rozalija in doda, da je bilo pridelovanje aronije precejšen izziv, ker plodovi aronije niso dobrega okusa, poznavanje koristnih vplivov na človekov organizem pa slabo. V soku aronije se namreč skriva velika zdravilna moč. Med drugim upočasnjuje proces staranja ter povečuje imunsko sposobnost organizma.

So pa Rozalijine steklenice aronije prava paša za oči. »Soka aronije je po mojem mnenju škoda, da bi ga polnili v navadne steklenice. Za shranjevanje in označevanje naše aronije smo izdelali lep dizajn, ki ga stranke opazijo. Povpraševanje po naših izdelkih je kar veliko in nam jih kljub relativno visoki ceni zmanjka. Ljudje, ki preverijo učinke aronije, se vračajo,« veselo zaključuje Rozalija.

Mali kmetje in trgovski centri

Na stojnici Vinska klet Trunkl iz Šmarij pri Kopru je **Andrej Trunkl** ponujal na Dobrotah

»Obiskovalci so zelo radovedni in med njimi je precej tujih gostov,« povesta Urška Ahlin Ganziti in Monika Čerin. »Nekaj je treba početi, da te ljudje opazijo. Zato danes pečemo palačinke, da ljudje pristopijo k stojnici. Odgovarjava na vprašanja in jim jih postavljava. Sva del skupine na KGZS, ki sodeluje pri organizaciji Podeželja v mestu. Naša želja je, da se ljudje na njem čim dlje zadržijo, izvedo kaj novega, se počutijo prijetno in domov prinesejo kaj okusnega domačega. Je zanimivo izvedeti, kako razmišljajo obiskovalci in kmetje. Vsi zelo radi klepetajo, cenijo pridelke s slovenskih kmetij in spoštujejo delo kmetov.«

Foto utrinke z dogodka si lahko ogledate na FB strani Kmetijstvo je zakon. Lepo vabljeni, da se srečamo na Podeželju v mestu 31. avgusta in 5. oktobra v Ljubljani ter 21. septembra v Mariboru.

slovenskih kmetij nagrajeno vino in oljčno olje. Kmetuje na šestih hektarih oljčnih nasadov in vinogradov. Dela sam in pravi, da brez dodatnega zaslужka ne bi šlo. Tako ima poleg kmetijske dejavnosti registrirano tudi dejavnost cenilca škode v kmetijstvu.

Na vprašanje, kaj bi bilo treba še narediti, da bi bilo kmetovanje bolj zanimivo, pa odgovori, da bi bilo smiselno na ravni države omejiti gradnjo trgovskih centrov, ki malim kmetom vzamejo veliko strank, ter ozaveščati prednosti nakupa na kmetijah. Je pa sodelovanje

na dogodkih, kot je Podeželje v mestu, priložnost, da spoznaš zelo zanimive ljudi in dobiš stalne stranke, ki kasneje obiščejo kmetijo, se vračajo in postanejo stalne stranke.

Kupci potrjujejo kakovost izdelka

Kramljati s **Cvetko Krabonjo** je vedno prijetno, samo priti do nje ni enostavno. Vrsta pred nje no stojnico je dolga, v Ljubljano pride le redko in obiskovalci potrpežljivo čakajo na sadni kruh, za katerega je Cvetka letos prejela že 28. zlato priznanje

Dobrote slovenskih kmetij.

Cvetka trži le dva proizvoda s svoje kmetije – sadni in ajdov kruh z orehi. Na vprašanje, kaj meni o pomenu dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, odgovarja: »Meni dopolnilna dejavnost na kmetiji pomeni ogromno. Z 48. leti sem ostala brez službe in takrat sem se oprla nase. Imela sem proizvod – sadni kruh, ki je bil na trgu dobro sprejet. Zgodba sadnega kruha je uspešna, za

njo pa seveda ogromno dela in ljubezni. Gre za zdravo živilo, ki se ga da kupiti le na način neposredne prodaje.«

Zadnja leta gospa Cvetka vsak petek na povabilo mesta Lipnica/Lebnitz prodaja kruh v Avstriji. Vedno znova je navdušena nad urejenim sistemom s pavšalno obdavčitvijo brez kompliciranja. Vesela je, da se ljudje po kruh vračajo, kar potrjuje kakovost. Njenega kruha v trgovini ni možno kupiti. Prodaja ga le na tržnicah. Njene stranke so ljudje, ki pazijo, kakšno hrano uživajo, so osveščeni in cenijo neposreden nakup pri proizvajalcu.

Vse to je Podeželje v mestu

Dogodki Podeželje v mestu so tržnice v malem in na njih se dogaja marsikaj. Poleg res zanimivih gospodarjev kmetij so tokrat ob peki zorene govedine obiskovalci kramljali s kmetijskimi svetovalci KGZS Zavoda Ljubljana ter našli zanimive informacije glede letošnje razstave Dobrote slovenskih kmetij v minoritskem samostanu na Ptujju. Pozabilo se ni 20. maja, svetovnega dneva čebel, in kakšen pomen imajo ter kako pomembni so za ohranitev čebel kmetje.

Vrsta pred informacijsko stojnico Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije? S ciljem ugotoviti zavedanje o pomenu kmetov in kmetijstva med porabniki se na njej vedno kaj zanimivega dogaja. V maju je dišalo po pečenih palačinkah in špargljih. Preplet glasbe in klepeta, mesta in podeželja. Vse to in še veliko več je Podeželje v mestu.

Prireditve Podeželje v mestu so zanimive tudi za tuje turiste v Ljubljani.

AGRA – kmetijstvo nove generacije

AGRA 2019 bo v Gornji Radgoni od 24. do 29. avgusta največji državni in eden najpomembnejših kmetijsko-živilskih sejmov Evropske unije ter držav v njenem predvorju.

Miran Mate, Pomurski sejem
miran.mate@pomurski-sejem.si

Poudarki letošnjega sejma bodo na digitalizaciji v kmetijstvu in agroživilstvu. Tematskim strokovnim posvetom se bodo pridružili praktični prikazi dela z roboti in droni. Mednarodna sejemska razstava bo prikazala novosti, vrhunsko tehnologijo in tehniko za kmetijstvo, goz-

darstvo, živilsko-predelovalno industrijo, vinogradništvo in vinarstvo. Za sodobno pridelavo in rejo bo ponudila opremo, semena ter sredstva za nego rastlin in živali. Obiskovalci bodo lahko uživali v najboljših pridelkih in živilih.

Tradicija in nove prakse

V ospredju bodo nove generacije pridelovalcev, ki bodo svoje izdelke ponujali tudi na tržnici mladih kmetov. AGRA bo obdelovala prihodnost tudi z ekološkim kmetijstvom. Najboljše tradicije in nove trajnostne prakse bo oživila s strokovnimi razstavami živali, privlačnimi predstavami na maneži, bujnimi sejmskimi vrtovi in goz-

dno-parkovnim nasadom. Za blagostanje sedanosti bo poskrbela z odlično hrano iz naše bližine. Ta bo v glavni vlogi na Dnevu gastronomije, ki bo napovedal Slovenijo kot Evropsko gastronomsko regijo 2021. Vsakodnevno bodo ugledni kuharski mojstri v Agrini kuhinji obiskovalce razvajali s kulinaricnimi stvaritvami iz nagrajenih izdelkov strokovnih ocenjevanj kakovosti in iz svežih vrtnin s sejmskih vrtov.

Na razstavnem prostoru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v hali B se bo predstavil celoten zbornični sistem z osmimi kmetijsko-gozdarskimi zavodi in ob njih največje nevladne organizacije v kmetijstvu ter strokovna združenja. Nagrajeni bodo najboljši v izboru S kmetije za Vas. KGZS kot osrednja povezovalka slovenskega kmetijstva dejavno sodeluje tudi pri strokovnih razstavah živali, še posebej govedu in prašičev. Pripravljajo tudi več aktualnih strokovnih posvetov in stanovska srečanja. Dogajanje in druženje bodo popestrile turistične in druge kmetije s svojimi izdelki in pridelki.

Osvežene informacije:
www.pomurski-sejem.si

Evropski pridih

AGRA bo širila poslanstvo sodelovanja kot temelj skupnega uspeha. Poskrbela bo za rodovitnost domačih in mednarodnih polj. Dan pred odprtjem sejma bo na Ptuj konferenca evropskih kmetijskih ministrov, ki bodo v soboto že dejavni na sejm. Seznam vabljenih obsega vse ministre držav članic EU, kandidatke za članice ter potencialnih kandidatke.

Ob deželi partnerici, avstrijski Štajerski, so nacionalne predstavitve napovedale Madžarska, Hrvaška, Poljska, Litva, Slovaška, Romunija in Bolgarija. Obeta se predstavitev projekta »City Cooperation II«, ki povezuje 24 mest sosed Slovenije, Avstrije in Madžarske. Mednarodno kooperacijsko srečanje MEET4-BUSINESS AGRA 2019, ki ga

Pomurski sejem organizira v sodelovanju z Mariborsko razvojno agencijo / Enterprise Europe Network, bo privabilo kupce in uvoznike, ki so posebej zanimivi za slovenska podjetja.

S spoštovanjem do človeka in okolja

Kot veleva tradicija, bo na Agri družabno, veselo, prijateljsko, okusno, zabavno in koristno. Ne le za poslovneže, kmete in strokovnjake, temveč za vse, ki prisegajo na okusno in zdravo hrano, pridelano s spoštovanjem do človeka in okolja.

AGRA

SEJEM NOVE GENERACIJE!

57. MEDNARODNI
KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM

24. - 29. 8. 2019, Gornja Radgona

AVSTRIJSKA ŠTAJERSKA DEŽELA PARTNER

Trideset let razstave dobrot slovenskih kmetij

Velik pomen razstave za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in promocijo domače hrane

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

»Pred tridesetimi leti, ko je bilo prvo ocenjevanje dobrot s slovenskih kmetij, je bilo kmetij, ki so tržile svoje izdelke, zelo malo. Ocenjevanje je v treh desetletjih zelo prispevalo k dvigu kakovosti pridelkov in izdelkov s kmetij. Promocijske aktivnosti, ki so potekale vzporedno, so večale prepoznavnost, hkrati pa se je večalo tudi število kmetij, ki so prepoznale Dobrote slovenskih kmetij kot eno od možnosti trženja svojih izdelkov. Tudi po zaslugi zbornice in javne službe kmetijskega svetova-

nja se je temu ustrezno prilagodila zakonodaja, ki sedaj omogoča lažje izvajanje dejavnosti. V tridesetih letih je šlo skozi ocenjevanje ogromno izdelkov naših kmetij in dosežena priznanja dokazujejo, da so izdelki vrhunski. Verjamem, da se prav po zaslugi kmetijskih svetovalcev in Dobrot slovenskih kmetij ohranja tradicija in pestrost ponudbe našega podeželja,« je povedal Cvetko Zupančič, predsednik KGZS.

Kot častna pokroviteljica jubilejne tridesete razstave je pri-

Čestitke vsem, ki so trideset let gradili blagovno znamko Dobrote slovenskih kmetij.

sotne nagovorila ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **dr. Aleksandre Pivec**. V svojem govoru je izpostavila, da podeželje pridobiva na pomen. Kmetijstvu in kmetom se dviga ugled v družbi, saj razvoj podeželja prinaša visoko kakovost življenja ter družbeno povezanost, ki jo v velikih mestih danes težko najdemo. Lokalno pridelana hrana je vedno bolj

prijubljena tudi pri potrošnikih, domače postaja cenjeno, saj se vedno bolj zavedamo izjemne kakovosti naše hrane, od mesnih do mlečnih izdelkov, žit, sadja in zelenjave.

»Zavedamo se, da slovenskemu kmetu ni lahko, kmetije so še vedno premajhne in preveč odvisne od subvencij, te pa se bodo po reformi skupne kmetijske politike precej znižale. A na

ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se na prihajajoče spremembe pospešeno pripravljamo. Z novo resolucijo in strategijo kmetijstva, ki je v javni obravnavi, bomo kmetijstvo okrepili, mu dali večjo družbeno vlogo in ga ekonomsko naredili bolj zanimivega. Prenova slovenskega kmetijstva mora biti v sozvočju s kmeti. Podeželje mora postati privlač-

no za življenje, zato bo potrebno narediti izrazit premik v družbenem dojemanju kmetijstva, prilagoditi in izboljšati kmetijsko politiko, da bo sposobna odgovarjati na nove izzive in uresničevati potrebe družbe, kmetijstva in podeželja. Naši napori so usmerjeni tudi k pomoči mladim prevzemnikom kmetij ter uspešnemu prenosu znanja med generacijami, kar je ključno za razvoj in sobivanje na podeželju,« je še povedala Pivčeva.

Zahvalo vsem, ki so pripomogli k razvoju Dobrot slovenskih kmetij in opravili veliko strokovnega ter organizacijskega dela pri organizaciji letošnjega ocenjevanja in razstave je izrekel direktor KGZS – Zavoda Ptuj **Andrej Rebernišek**. Pri tem je izpostavil MO Ptuj, KGZS ter vse svetovalke in svetovalce kmetijsko-gozdarskih zavodov, ekipo KGZS – Zavoda Ptuj ter podporo MKGP. Posebna zahvala gre kmetom in kmeticam, ki ustvarjajo izdelke, ter vsem obiskovalcem.

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

Skrivnosti narave in kmetovanja

Marija THUN (1922–2012)

Pečat njenemu življenju je dalo raziskovanje učinkovanja zvezdnih konstelacij na rast rastlin. Mariji Thun, rojeni Jung, je veliko pomenila družina. Na moža Walterja (slikar in povezan z delom dr. Rudolfa Steinerja) je bila zelo navezana. Za nadaljevanje svojega dela je vanj od leta 1972 postopoma vključevala svoja otroka Matthiasa in Christino. Svoje delo in odgovornost jima je po letu 2007 predala, tako da je še lahko sledila in po svojih močeh pomagala. Sodobnica našega časa je omogočila, da iz njenih rok sprejemamo Setveni priročnik Marije Thun od leta 1962 dalje ter od leta 1988 dalje slovenske prevode, izdane pri Založbi Ajda Vrzdenc.

Marija Thun se je poročila leta 1943 in dve leti za tem se je rodila hči Christina in leta 1948 sin Matthias. Ko sta otroka malo odrasla, se je lahko bolj posvetila biološko-dinamičnemu kmetijstvu. Udeleževala se je prireditvev in Raziskovalnem krožku za biološko-dinamično kmetijstvo in bila po vsaki prireditvi tako polna vprašanj in idej, da je komaj čakala, da novo spoznanje uporabi tudi v vrtu. Ker so pri teh srečanjih vedno znova govorili o Steinerjevem Kmetijskem tečaju, je skušala to knjigo dobiti. Hkrati je na Raziskovalnem krožku spoznala g. Rulnija, ki se je Steinerjevega Kmetijskega tečaja leta 1924 v Koberwitzu osebno udeležil.

Šestdeset let je delala poskuse v zvezi s pravilom pridelkov, poskuse v zvezi z obvladovanjem plevelov, poskuse v zvezi z boleznimi rastlin, poskuse v zvezi z uporabo velike pekoče koprive, poskuse v zvezi z živalskimi škodljivci in razvila preparat iz kravjeka (preparat po Mariji Thun). Si lahko zamislite, da je s setvijo rdeče redkvice na enaka tla v časovnih različicah pridrila Steinerjevemu opozorilu in potrdila tesno povezanost rasti rastlin s silami kozmosa. Sledilo je priporočilo za preučevanje Zvezdnega koledarja, ki ga izdajajo v Dornacu, nakar se je začela ukvarjati z astronomijo. Svoje ugotovitve je delila z g. Vetterjem in z njegovo pomočjo se je naučila brati svoje poskuse. Ugotovila je, da so redkvice menjale svojo obliko vedno, ko se je Luna, gledano z Zemlje, vsaka 2 do 3 dni premaknila pred naslednje ozvezdje. Neverjetno odkritje!

Njena vedoželjnost in natančnost, predanost in vztrajnost so potrjene v znanstveno raziskovalnem delu. Preverila in potrdila je celo vrsto za življenje na Zemlji temeljnih zakonitosti, ki so za ohranjanje plodnosti zemlje, zdravja rastlin, živali in človeka izjemno pomembne. Za to delo ji je indijska univerza Maharishi University leta 2010 dodelila naziv častne doktorice znanosti. Setveni priročnik Marije Thun sedaj izhaja v 27 jezikih.

Marija Thun je od leta 1985 pa do zadnjega leta svojega življenja s predavanji in nasveti skupaj s svojim sinom Matthiasom podpirala prizadevanja Društva Ajda za širjenje biodinamične metode v Sloveniji, zahvaljujoč gospe Meti Vrhunc.

Povzeto iz Setvenih priročnikov Marije Thun 1996–2019 in iz knjižice z naslovom Temelji biološko-dinamičnega gospodarjenja, vse Založba Ajda, Vrzdenc.

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje, maja.klemencokan@ce.kgzs.si

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. julija na naslov **Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.**

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Priimek nekdanjega slovenskega smučarskega skakalca (Primož)									
Letos maja preminul slovenski kmetijski strokovnjak iz Pomurja (Alojz)									
Sorta belega grozdja po izvoru iz Tramina na Južnem Tirolskem									
Naša severna soseda									
Glasbeni inštrument iz skupine godal									
Svetel drobec goreče, žareče snovi, ki lahko povzroči požar									
Predmet ali priprava, ki privlači železo in nekatere druge kovine									
Zgoščeni vodni hlapi višje v ozračju									
Tkanina, ki je simbol države, naroda, organizacije									
Valjast predmet z navoji za pritrjevanje									
Celina, na kateri živimo									
Manjši kraj v spodnji Vipavski dolini ob levem bregu reke Vipave									
Plemenit, nedosegljiv ali težko dosegljiv cilj									

Izmed pravih odgovorov bomo izžreballi pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je VARUJMO NARAVO.

Izmed prispelih odgovorov smo izžreballi pet nagrajencev: Milojka Lednik, Kobarid; Gena Ulaga, Preserje; Janez Kisovec, Mokronog; Matilda Anzeljc, Draga; Urška Taler, Zgornje Gorje. Čestitamo!

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite do 8. julija na naslov **Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.** Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom **NAGRADNA KRIŽANKA** in vašimi podatki.

Med pravih odgovori bomo izžreballi pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila SLIKOVNE KRIŽANKE) bodo nagrado prejeli: Ida Bergant, Luče; Marsel Horvat, Lendava; Albin Jeriha, Šmartno pri Litiji; Albina Petrič, Šenčur, in Bojan Žagar, Ljubljana. Čestitamo!

FAGUS GIS

OBREZOVANJE DREVES
POSEK IN SPRAVILO LESA
SANACIJA GOZDOV
GOZDNO GOJITVENA DELA
ODKUP HLODOVINE
PREVOZI HLODOVINE
PRODAJA DRV ZA KURJAVO

KOŠNJA TRAVE
OBREZOVANJE GRMOVNIC
ČIŠČENJE OKOLICE

FAGUS GIS, d.o.o.
Tomažičeva ul. 4,
2310 Slov. Bistrica

gozdarstvo@fagus-gis.si
(02) 62 04 659
051 364 574

V KRALJESTVU UGANK

SMER NA NEBU ALI ZEMLJI PROTI TOČKI, KJER SONCE ZAIDE OB ENAKO-NOČJU	ZAČETEK GESLA	GOROVJE NA VZHODU SEVERNE AMERIKE	GRŠKI BOG PODZEMLJA	MOGOČNA GORA	ANGLEŠKI IGRALEC BOGARDE
INDIJANSKO PLEME V ZDA					
ZDRAVILEC BREZ USTREZNE POKLICNE IZOBRAZNE					
PIJACA STARIH SLOVANOV			KENNETH KAUNDA KULTURNE RASTLINE S KLASI		
NERESNICA				BRESKVI PODOBEN OKROGLI SADEŽ	POLDRAGI KAMEN RUMENO-RDEČE BARVE
PASJE MESO					
AVTOR: GREGA RIHTAR	INTRIGANT	PRAVNO SREDSTVO ZOPER UPRAVNE ODLOČBE	ANGLEŠKI PEVEC GIBB	SKALOVJE (KNJIŽNO) ČEŠKI REZISER VAVRA	
KONEC GESLA					
PUTIKA					DESNI PRITOK VOLGE JEZERO V TIBETU
AZIJSKA DRŽAVA Z GLAVNIM MESTOM BEJRUT					THOMAS NORTON NAMOČENE KOŽE
NRAVO-SLOVJE					FENIČANSKA BOGINJA LJUBEZNI OBER
1000 kg					INDIJSKI PESNIK, AMARUKA BABICA (MESCAN.)
KARMEN ŽITNIK			PODZEMNI HODNIK ANDRAŽ SALAMUN		STANJE BREZ VOJNE RADIJ
GROBO ORIENTALSKO DOMACE SUKNO				PLODOVI DEBELEGA KOSTANJA	
RAŠEVINA				GOROVJE V MIJANMARU	

Mladi prevzemnik in štiri generacije žensk

Kmetija Medved, po domače Kožel, se nahaja v Zavodnjah, slab kilometer od ceste, ki povezuje Šoštanj in Črno na Koroškem. Na nadmorski višini dobrih 500 metrov se razprostira 20 hektarov lastnih in najetih obdelovalnih površin, njiv je 3 hektarje in pol. V kolobarju s travno-deteljnimi mešanicami na njivah prevladuje koroza.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Okrog 10 hektarjev gozda se nahaja okoli domačije, 50 hektarjev pa se razprostira petnajst kilometrov vstran in v hrib. To je na Zgornjem Razborju pod Uršljo goro. Gozd je pripadal domačiji Zgornji Kotnik, kakor je bilo domače ime kmetije, na kateri je gospodaril stari oče mladega prevzemnika Martina.

Da sedaj Martin gospodari v Zavodnjah, ne pa pod Uršljo goro, so krive okoliščine ob koncu druge svetovne vojne, ko je skupina partizanov požigala domačije na Zgornjem Razborju in tudi domačija Zgornji Kotnik je bila požgana.

Kakorkoli, Medvedov rod sedaj živi in kmetuje v Zavodnjah, večina gozda in pašniki, kamor je te dni šlo na pašo kak ducat telic, pa so na 1000 metrih nad morjem pod Uršljo goro. Telice pašo tam uživajo do sredine oktobra, vmes pa kako visoko brejo telico odpeljejo nazaj na kmetijo.

Robot dela, človek nadzira

Martin je postal mladi prevzemnik leta 2011. Sredstva iz razpisa so bila dobrodošla finančna injekcija za razvoj kmetije.

V novem hlevu je prostora za 30 krav in prav toliko glav mlade živine.

Kmetijskemu tehniku Martinu, ki je končal šentjursko šolo, strokovno pomoč nudi med drugimi tudi terenska kmetijska svetovalka pri KGZS – Zavodu Celje, izpostava Velenje, Lidija Diklič.

Leta 2014 je pridobil še sredstva na razpisu 6.1 – Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete, ko so s pomočjo evropskih sredstev zgradili nov hlev – na istem mestu, kot je stal stari. Nov hlev je zrasel v dobrih treh mesecih. Za ta čas so zgradili začasni hlev, ki je, ko je svoje odslužil, postal priročna strojna lopa.

Hlev je zgrajen po najsodobnejših standardih – živina ima vse leto možnost izpusta, zato tudi v okviru ukrepov skupne kmetijske politike uveljavljajo ukrep dobrobiti živali (DŽ). Načrte je pripravil Bojan Kogal, svetovalec specialist za gradnje pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije – Zavodu Maribor. Poslovni načrt je Martin pripravil s pomočjo Lidije Diklič, terenske svetovalka na območju Izpostave Velenje, in Darije Trpin Švikart, ki na KGZS – Zavodu Celje svetuje kmetom s področja ekonomike v kmetijstvu.

K dobremu počutju živali v hlevu prispeva tudi robot za molžo, ki prihrani naporno delo in čas. Ta čas je potem možno (in treba!) posvetiti opazovanju živali v hlevu. V njem je 30 krav molznic rjave pasme, približno toliko pa tudi mla-

Štiri generacije žensk na kmetiji: babica Ivanka, mama Ivica, Martinova družica Anja in 10-letna Patricija pod Martinovo taktirko složno poprimejo za delo na kmetiji. (Foto: arhiv kmetije Kožel)

de živine. Letno oddajo v kmetijsko zadrugo Šaleška dolina okrog 200.000 litrov mleka.

Da je kmetovanje v hribovih lažje, je nujno sodelovanje. Koželovi so povezani z bližnjima kmetijama Videmšek in Ročnik. Delo je opravljeno boljše in hitreje, v delovnih konicah je le tako možno uspešno kmetovati.

Objekt na domačiji Zgornji Kotnik na Zgornjem Razborju pod Uršljo goro čaka na obnovo, nekaj stavbnega pohištva je že pripravljene. (Foto: Ciril Velkoverh)

Medvedi so, medvedov ni

Že zaradi priimka se nismo mogli izogniti aktualnemu vprašanju glede pojavljanja velikih zverih in škod, ki jih le-te povzročajo. »Zaenkrat tu škod povzročajo zvereh še nismo zabeležili in upam, da bomo tu tudi v prihodnje prisotni samo Medvedi na dveh nogah,« se je pošalil 39-letni Martin.

Šumijo gozdovi domači ...

Območje Šaleške doline in vse dalje severno proti naši in avstrijski Koroški je bogato s pre-

Spravilo lesa poteka z gozdarsko prikolico domače zasnove. (Foto: arhiv kmetije Kožel)

težno smrekovimi gozdovi, katerim pa v zadnjih petih letih tudi ni bilo prizaneseno. Škode sicer niso bile take kot recimo na Notranjskem, vseeno pa so na kmetiji Kožel žled (300 m³), lubadar (100 m³) in veter (350 m³) vzeli svoj davek.

Redni letni posek na kmetiji je med 100 in 200 m³. Večino lesa prodajo kot hlodovino, za

Ker je gozdarstvo pomembna dejavnost na kmetiji, so Martinovi uspehi na sekaških tekmovanjih pričakovani. (Foto: arhiv kmetije Kožel)

Povezovanje lastnikov gozdov je nuja

Gozdarsko znanje in s tem povezano dobro gospodarjenje z gozdom, odprtost za dialog in organizacijske sposobnosti so

Dolžnosti veliko, pravic pa ne

»Seveda se društvo ukvarja tudi z manj prijetnimi temami. Kršene ali zastavljene pravice lastnikov gozdov, lovna pravica,

Kar je bil pred petimi leti začasni hlev, je danes strojna lopa. (Foto: arhiv kmetije Kožel)

ga leta 2016 »pripeljale« na mesto predsednika Društva lastnikov gozdov (DLG) Šaleške doline. Več kot 100-člansko društvo, ki deluje od leta 2011, se upravičeno ponaša z dobro organiziranostjo in s tem povezanimi aktivnostmi.

Pred kratkim so organizirali tečaj za certifikat NPK, organizirajo ekskurzije, letno pa se pomerijo v spretnosti z motorno žago. Letos se bodo petič, tekmovanje so poimenovali po Milanu Pogorevcniku, ki je močno zaznamoval razvoj gozdarstva v Šaleški dolini.

Najboljši se potem uvrstijo na državno tekmovanje lastnikov gozdov v Gornjo Radgono. Kot zanimivost naj navedemo,

predvidena, pa nikoli realizirana možnost koncesij za sečnjo v državnih gozdovih, škode po divjadi, »ropanje« gozdnih sadežev so teme, ki jim ne pride mo do dna. Tudi turisti in pohodniki se ne držijo vedno bontonu. Večkrat se je zgodilo, da sem šel po hlodovino 15 km daleč v svoj gozd, pa sem se vrnil praznih rok, saj zaradi avtomobilov nisem mogel do hlodovine.

Pa se Koželovi ne dajo. Snujejo nove načrte. »Na stari domačiji pod Uršljo goro je po požigu po vojni ostala dobro ohranjena kašča. Ker stoji ob poti na Uršljo goro, bi bila primerna za nudenje prenočišč pohodnikom ...« družno povesta Anja in Martin.

da je bilo lani med prvo deseterico več kot polovica članov DLG Šaleške doline. Kako? Člani so tukaj, gozdove pa imajo, tako kot recimo Martin, na območju drugega društva. Kot že omenjeno Martinov gozd leži pod Uršljo goro, kar je že območje Slovenj Gradca.

Osrednji dogodek letos bo 13. julija tekmovanje za prehodni pokal Zveze lastnikov gozdov Slovenije v Škalskih Cirkovcah pri Velenju, katerega se udeležijo večina od 30 društev lastnikov gozdov iz celotne Slovenije. »Zadovoljen sem, ker pomen dogodka vse bolj prepoznavajo tudi pomembni igralci na trgu gozdarske mehanizacije. Glavna nagrada letos bo kar Tajfunov vitel.«